

Алфред Бекер

на *Криминалните загадки*
Леонардо

Тайната
на алхимика



ИЗДАТЕЛСТВО
ФЮТ

АЛФРЕД БЕКЕР
ТАЙНАТА НА АЛХИМИКА

Превод: Десислава Лазарова

chitanka.info

През 1462 г. в селцето Винчи престарелият алхимик Винсенте иска да завещае на десетгодишния Леонардо най-голямото си откритие — рецептата на *винсентовото синьо*, най-ценената от художниците боя. Но завещанието и рецептата изчезват.

Има ли нещо общо с кражбата зловещият конник със сините ръце?

Леонардо и най-добрият му приятел Карло са твърдо решени да разобличат тайнствения крадец.

НЕВИДИМОТО МАСТИЛО

Небето беше посивяло. Облаците се трупаха на камари и пълзяха ниско над земята като огромни вълмати чудовища. Не след дълго първите дъждовни капки тежко заудряха пресъхналата земя.

Конникът дръпна юздите на коня си. Застана на върха на хълма и се загледа в селцето Винчи. Дъждът се усили и мъжът загърна поплътно наметалото. Качулката падаше толкова ниско над лицето му, че се виждаше само върхът на острата му като на козел брадичка. А ръцете, с които държеше юздите на коня си, бяха оцветени в синьо.

— Напред! — прошепна конникът и пришпори коня към селото.

— А сега всички погледнете насам! Това е изключителен миг! Магьосникът и алхимик Леонардо да Винчи ще ви позволи да надникнете в тайните на неговия гений!

Десетгодишният Леонардо театрално махна с ръка, в която държеше перо за писане.

Точно в този момент отвън изтреця оглушителна гръмотевица. През широко отворения прозорец на таванската стая повя хладен полъх. Още няколко светкавици разцепиха небето и ливна пороен дъжд. Това вероятно беше една от последните летни бури и обикновено в такива моменти Леонардо стоеше като омагьосан пред прозореца да наблюдава светкавиците. Но вече се беше отказал от надеждата си отново някой гръм да падне върху дърво и той още веднъж да види как дървото се разцепва като с невидима небесна секира.

Приятелят му Карло облещи очи и вдигна показалец.

— Май някой там горе има възражения срещу твоята магия!

Той като че ли имаше право — първият гръм удари в мига, в който Леонардо извади перото от мастилницата на масата.

— Може това, което прави Леонардо, да е черна магия! — не се сдържа и Джана.

В този летен следобед тя беше третата в малката група, която щеше да стане очевидец на Леонардовия гений. На челото ѝ се появи дълбока бръчка. Тя наистина се страхуваше, че Леонардо отново ще ги забърка в неприятности.

Леонардо драсна с перото върху един пергаментов лист. На пергаментата обаче не се появи нищо.

— Това няма нищо общо нито с бялата, нито с черната магия — отвърна той. — Тук просто се използват свойствата на веществата, които те притежават по силата на своята природа!

Карло се почеса по главата и вдигна рамене.

— Не виждам нищо — призна той.

Леонардо не можа да сдържи тържествуващата си усмивка.

— Нищо чудно! — обяви той с тържествен глас. — Това е невидимо мастило!

— И на мен ми се случва да си измислям разни неща, които в действителност не съществуват. Вече ще казвам, че те всъщност са невидими — засмя се Джана.

— Замълчи! — нареди ѝ Леонардо.

— Аха, моите думи не ти изнасят, така ли? — подкачи го Джана.

— Не, пречиш ми да се концентрирам. Трябва да запомня какво съм написал дотук, защото и аз като тебе не виждам нищо.

Леонардо потопи още веднъж перото в мастилницата и написа следващата дума.

— Готово! — отбеляза доволно той.

— Фантастичен почерк! — присмя му се Джана. — Какъв замах! Какви извивки!

На пергаментовия лист не се виждаше абсолютно нищо. На няколко места имаше влажни петна и Карло се опита да отличи в тях линии, букви и думи, но не успя. Само още няколко мига и течността, която Леонардо беше нанесъл с перото си върху листа, щеше да е напълно изсъхнала. Леонардо сложи втори лист върху изписания.

— А това сега пък за какво е? — попита Карло още по-озадачено.

— Не искам написаното да се размаже — отвърна загадъчно приятелят му.

— Аха, ясно — подсмихна се Джана. — При нас в странноприемницата веднъж пренощува една театрална трупа. Един от

шутовете непрекъснато представяше номер, който той наричаше фокуса с бълхата. И този фокус се състоеше в това, че шутът се държеше така, сякаш изнася представление с дресирани бълхи. Но бълхи така и не видяхме.

— И какво общо има това с моето невидимо мастило? — не разбра Леонардо.

— Ами на мен ми прилича на същото. Ти правиш някакъв фокус тук, но аз не вярвам, че на този лист е написано каквото и да било!

През прозореца нахлу вятър и разбърка листовите хартия, върху които Леонардо беше изпробвал разни цветове. Той беше опитал да получи отънъци на синьото и беше наредил листовите един до друг, за да види кои са най-близки до синьото на небето. Вятърът разбърка всичко с едно духване.

— Да затворим капациите на прозореца — предложи Карло. — Вече вали и вьтре.

— Но тогава тук ще стане доста тъмно — възрази Джана.

— Ще запаля свещ — обади се Леонардо. — И без това ми трябва огън, за да направя видими думите, написани с невидимото мастило.

— Нали дядо ти забрани да палиш огън в тази стая? — напомни му Карло. — Ти едва не запали къщата при един от твоите последни експерименти.

— Но аз няма да паля огън! — възрази Леонардо. — Само една свещ — дядо едва ли очаква да седя на тъмно, когато са затворени капациите на прозореца!

Леонардо извади кремък от глиненото гърне, където прибираше всякакви дребни неща с мисълта, че някой ден ще му потriebват. Сетне потърси още нещо в гърнето, но не го откри и изсипа гърнето върху масата. Отвътре изпаднаха мумифицирана мишка, издраскани стъкла от очила, които все още можеха да се използват за увеличително стъкло и за палене на огън — ако с тях се фокусира слънчева светлина. Освен това в купчината имаше мъртви стършели, няколко семена от растения, които преди време Леонардо прибра с намерение да посади, но очевидно беше забравил за тях.

Имаше и дузина обгорени късчета молив. Леонардо беше си наумил да разтопи оловото и да излее нов-новеничък молив. Но

опитът, за съжаление, не успя. Оловото, кой знае защо, не се разтопи, единствено дървото около оловната вътрешност се овъгли.

Тук някъде трябваше да има още един кремък, който точно сега щеше да свърши работа на Леонардо. Освен това още прахан — гъба, която гори лесно и се използва за запалване на огън. С малко късмет тя можеше да се открие в гората. Всеки път, когато минаваше през гора, Леонардо се оглеждаше за тази гъба, защото нямаше пари за прахан.

Най-сетне! Ето ги нещата, които му трябваха. Праханта и вторият кремък бяха се изгърколили под листовете, пръснати по масата. Леонардо прибра отново останалите неща в глиненото гърне.

В един дървен сандък, който беше сковал със собствените си ръце, Леонардо пазеше дървени стърготини и добре изсъхнали парченца дърво. Даваше му ги старият Фредерико, дърводелецът на селото. С тях много лесно можеше да се запали огън, което дядо му всъщност беше строго забранил. Но Леонардо въпреки това прибираше стърготините. Старият Фредерико беше доволен, че се е отървал от тях, а пък Леонардо беше убеден, че все някой ден ще му потрябват за нещо.

Ако зависи от него, Леонардо щеше да пази всяко нещо, което му попадне. Кой знае, един ден точно то може да се окаже незаменимо за някой от неговите експерименти.

Момчето се зае да запали огън върху един голям камък, който беше донесло от двора. Камъкът всъщност беше от разрушената крепостна стена на селцето Винчи. Някога това селце било римско укрепление. Междувременно останките от рушащата се стена се използваха вместо каменоломна. Всеки път, когато на някого му потрябваше хубав камък със сравнително правилни размери, той отиваше при стената и си намираще нещо подходящо сред отломките.

Пред очите на Карло и Джана Леонардо най-сетне успя да запали малката купчинка стърготини, а после и свещта.

Сега вече можеха да затворят капациите на прозореца. Навън дъждът плющеше все по-силно, а вятърът бучеше в комина. Капаците на прозорците затракаха с все сила.

Свещта потопи стаята на Леонардо в загадъчна светлина. През процепите на капациите духаше, пламъкът трептеше и хвърляше бягащи сенки по стените. Леонардо сложи свещта в средата на масата.

Приятелите му се взираха напрегнато в хартията с невидимото мастило.

— Сега най-сетне ще преживеете невероятното чудо, как невидимото мастило става видимо! — обяви тържествено Леонардо.

Джана завъртя очи.

— Циркаджия!

Карло обаче беше на друго мнение.

— По-добре да изчакаме, Джана — обади се той. — Леонардо има запас от трикове, за които и не бих помислил, че са възможни! Така че на твое място не бих бързал с преценките.

Джана вдигна рамене и продължи да гледа със скептична физиономия.

Леонардо постави над пламъка листа, върху който бе писал с невидимото мастило.

— Мастилото трябва да се загрее — обясни той. — След малко написаното ще се появи върху листа.

Не след дълго действително започнаха да се появяват отделни букви.

— Е, прочетете сами! — подкани ги Леонардо.

Той постави листа на масата и го изглади с ръка.

— Това мастило беше невидимо! — прочете след кратко колебание Карло. Той се обърна към Джана: — Не можеш да отречеш: Леонардо наистина успя!

Джана се взираше в буквите и клатеше недоумяващо глава.

— Но как го направи? — ахна тя.

— Тайна рецепта! — заяви важно Леонардо. — Използва се в много кралски дворове в Европа. Това мастило се нарича симпатично.

— Какво, какво? — недочу Карло.

— Името идва от това, че с невидимото мастило могат да се пишат тайни послания до хора, които са ни симпатични.

— Аха, значи тайни любовни писма — реши Джана.

— Точно така. Предполагам обаче, че се използва не само за любовни писма, но и от пратеници, шпиони и престъпници! И естествено, от всеки, който иска да запише тайна, която никой друг не бива да научи.

— Тогава ти би могъл да използваш това мастило за чертежите на твоите машини и сгради! — предположи Карло. — За да не може

никой да построи тези машини, като използва твоите скици, а после да обяви, че той е изобретателят!

— Мислил съм за това! — кимна Леонардо.

Той можеше часове наред, цели следобеди дори, да си измисля фантастични машини, които можеха да летят или да се движат на колела, без да бъдат теглени от коне. Но Леонардо се затрудняваше да пише дори и отделни думи, без да ги вижда, а какво остава да прави сложна скица, без да има възможност да хвърля поглед от време на време върху отделните детайли. По тази причина той се отказа от идеята да чертае със симпатично мастило и вместо това преднамерено правеше дребни грешки в чертежите си, за да не може някой непосветен да копира машините му.

— Искате ли и вие да опитате? — предложи Леонардо, взе перото от мастилницата и го подаде първо на Джана.

Момичето обаче решително тръсна глава.

— Не! — заяви тя и потрепери. — Всичко това ми мирише на черна магия! Накрая ще ме обвинят заради твоите щуротии и ще ме изгорят на кладата като вещица!

— Това не е магия! — възрази Леонардо. — Тайната е толкова проста... знам я от чудака Винсенте.

— Да не говориш за оня старец с мърлявото наметало, който се нанесе в старата къща на земеделеца Алесандро?

— Точно него имам предвид — отвърна Леонардо. — Бях вече няколко пъти при него. Винсенте е майстор на бои и също така прави мастило. Много е интересно в работилницата му. Мнозина художници от Флоренция идват, за да си поръчат бои при него.

Карло посочи листата, които бяха оцветени в различни нюанси на синьото.

— Вижда се колко много те е впечатлил този човек! Ти като че ли се опитваш да му подражаваш.

— И каква е тайната на невидимото мастило, щом казваш, че не е магия? — не се предаваше Джана.

— Ще ви я издам с удоволствие. Така в бъдеще ще можем да си изпращаме съобщения, които никой друг няма да може да разчете. Взема се просто...

Някъде на долния етаж се хлопна капак на прозорец. Леонардо едва ли щеше да обърне внимание на този шум. Но веднага след това

се чу скърцането на стълбата и стъпки.

— Леонардо? — обади се дълбок басов глас.

— Какво има, дядо? — извика момчето.

Леонардо се зачуди дали за всеки случай да не изгаси свещта. Нали дядо му беше наложил пълна забрана върху паленето на огън в къщата. Но тогава те тримата щяха да се озоват в тъмна като гроб стая.

Момчето се поколеба още един момент — а след това вече беше късно. Вратата се отвори и дядото на Леонардо влезе в стаята. Той беше едър широкоплещест мъж с ведър поглед. Понеже Леонардо не можеше да живее нито при баща си, нотариуса господин Пиеро д'Антонио, нито при майка си, селянката Катарина, бяха го дали на дядо му. Това си имаше значителни преимущества — на първо място, много повече пространство, и на второ, много повече свобода. Но колкото и търпелив и сговорчив да беше дядото — все пак трябваше да се спазват някои правила.

Дядото на Леонардо погледна свещта. Още преди да успее да каже нещо, внукът му обясни:

— Иначе трябваше да стоим на тъмно!

— Можехте да слезете в стаята долу. Там гори камината!

— Да, обаче...

— Свещите ще ни трябва през зимата, когато дните са по-къси. Дотогава няма чак толкова много време. Всички друго е чисто разсипничество, Леонардо! В момента приготвям вечерята и търся оцета... — Старецът обходи с поглед стаята на внука си.

Пламъкът на свещта трептеше. По стените танцуваха сенки. Погледът на стареца се спря на бутилка, запушена с коркова тапа.

— Аха, ето го и него! — изненада се дядото и вдигна бутилката. — Къде ли не го търсих. Нали не си сипал вътре нещо друго?

— Не!

— Е, тогава всичко е наред. Загасете тази свещ и слезте долу, докато премине бурята. Долу ще е по-сигурно и в случай че някой гръм удари къщата! — И дядото на Леонардо заслиза по стълбите.

— Е, аз всъщност исках да ви дам възможност да пишете с невидимото мастило — вдигна рамене Леонардо и забърка намръщен с перото в празната мастилница.

— Толкова малко ли имаше от това тайно мастило? — попита Джана.

Леонардо поклати глава.

— Не, обаче дядо ми току-що отнесе останалото.

Карло и Джана размениха изумени погледи. След това Карло вдигна мастилницата и я подуши.

— Истина е! — възкликна той. — Леонардо е писал с оцет!

— Нали ви казах, че е съвсем просто и няма нищо общо с магията — засмя се Леонардо. — Може да използвате оцет, но става също и с мляко. Чудакът Винсенте има и други рецепти за мастило! При някои от тях написаното отначало се вижда, след време изчезва и едва когато се нагрее, се появява отново — но само за кратко време.

Дядото на Леонардо ги повика отдолу.

Леонардо въздъхна.

— Добре, добре... идваме де!

Малко по-късно всички седяха в стаята с камината. Старецът печеше месо на огъня, а навън бурята утихваше. Но дъждът продължаваше да се лее като из ведро, така че децата не можеха да си покажат навън дори носовете. Още по-невъзможно беше да се приберат в този дъжд. Селото нямаше покрити улици и всички пътища се бяха превърнали в тресавища, в които се затъваше до глезени.

За да не прегори месото, старецът го въртеше над огъня. През това време го бодеше с дълга вилица, за да провери дали е изпечено.

— Днес ще дойде баща ти — рече той на Леонардо, който беше донесъл от стаята си листа с тайното мастило.

Родителите на Леонардо не бяха женени. Баща му си имаше своя къща в покрайнините на Винчи, която му служеше и за кантора, защото той беше нотариус, който пишеше договори и удостоверения за хората от цялата околност. Преди години господин Пиеро се нанесе там със своята много по-млада жена, а майката на Леонардо, Катарина, се омъжи за един земеделец. Леонардо не можеше да остане нито при баща си, нито при майка си. Междувременно младата жена на господин Пиеро почина. Оттогава господин Пиеро често се хранеше при дядото — ако преди това не се отбиеше в селската странноприемница. Той нямаше време да си готви сам, защото беше много зает, особено откакто работеше за Козимо де Медичи, най-

могъщия човек във Флоренция, всевластния град, в чиито предели на влияние влизаше и селцето Винчи.

— Ела да повъртиш малко печеното! — повика старецът Леонардо.

Момчето беше твърде нетърпеливо и разрови жарта в огнището, за да разпали огъня. Няколко дребни пламтящи стърготини се надигнаха и затанцуваха из въздуха. Приличаха на блещукащи светулки.

„Какво ли ги повдига във въздуха?“ — чудеше се Леонардо. Дали пък не е самата топлина?

Той сложи над пламъците листа, върху който бе писал с тайното мастило, и наистина краят му затрептя над горещия въздух. Сетне листът се подпали и Леонардо го пусна. Пламъците го погълнаха светкавично и след няколко секунди от него останаха само няколко горящи късчета, които се разлетяха във въздуха.

— Какви ги вършиш! — ядоса се дядо му, който едва сега забеляза с какво се занимава момчето. — Само да се озовеш край огъня и става опасно! Твоите игри някой ден ще ни оставят без дом. Не можеш ли просто да въртиш печеното, както ти казах? Погледни какво направи, тук има вече изгоряло място! Пък и жалко за хартията, която изгори, само за да си поиграеш с огъня.

Старецът подпря ядосано ръце на кръста. Леонардо с труд се откъсна от мислите си.

— Не, дядо, аз исках само...

Но дядо му го прекъсна с вдигната ръка.

— Сега по-добре не казвай нищо повече! Не е минало много време, откакто едва не подпали покрива над главите ни.

— Не беше нарочно — оправда се Леонардо.

Дядото въздъхна.

— Вярвам ти, момчето ми, но това извинение нямаше да ми замести къщата!

Леонардо вече не го слушаше, защото междувременно му беше хрумнала блестяща идея. Тя така завладя мислите му, че той не можеше да обръща внимание на нищо друго. Идея, която би могла да направи така, че никога повече едно печено да не трябва да бъде въртяно ръчно над огъня.

Ако наистина е вярно, че топлият въздух се изкачва нагоре и при това има силата да носи хартия или малки горящи частици — тогава защо да не бъде толкова силен, че да върти и печеното? Тази досадна работа трябва да се върши от някаква машина!

Мисълта не даваше покой на Леонардо. Машина, която върти печеното и се задвижва с издигания се от огнището топъл въздух. Тази идея не изглежда невъзможна...

ЗАВЕЩАНИЕТО НА ЧУДАКА ВИНСЕНТЕ

Когато дъждът отслабна, Джана и Карло си тръгнаха. Леонардо изобщо не забеляза, че вече ги няма, защото беше потънал в мисли как да конструира машина, която би спестила на хората досадната работа по въртенето на печеното. У тях нямаше често печено, но когато се случеше, все ставаше така, че Леонардо трябва да върти шиша.

На това трябва да се сложи край!

„Отдавна трябваше да намеря някакво решение за тази досадна работа!“ — мислеше си момчето.

По-късно двамата с дядо му седнаха на масата. Баща му още не беше дошъл. Господин Пиеро закъсна, защото изчака утихването на бурята в едно селце, където беше по работа, а след връщането си във Винчи първо се отби у дома, за да смени прогизналите си дрехи. Когато най-сетне седна на масата при тях, той зараказва как е минал денят му.

— Тази сутрин при мен дойде Винсенте дела Кроче — започна Сер Пиеро.

— А, оня чудака Винсенте — сети се дядото.

Господин Пиеро кимна. Сетне се обърна към Леонардо.

— Ти явно често ходиш при него?

— Той може да рисува и ми показва някои техники. Но най-вече разбира от бои и мастила. Маестро Винсенте ми показва как може да се пише с невидимо мастило.

— Тази сутрин беше при мен, за да направи завещание — обясни господин Пиеро. — Всъщност няха много време, защото трябваше да тръгна за едно село недалеч оттук. Но Винсенте настоя. Не можел повече да отлага и всъщност имал едно-единствено ценно притежание, за което искал да се разпореди.

— Рецептата за винсентовото синьо! — възкликна Леонардо.

Сер Пиеро го погледна много сериозно.

— Явно знаеш за какво става дума!

Винсентово синьо беше специална боя, чието приготвяне беше тайната на чудатия човек. Художници от Флоренция и Пиза, а понякога и от по-далечни градове, идваха при Винсенте, за да си поръчат от неговото синьо. То имаше чуден блясък и правеше всяко нарисувано небе много по-въздействащо. Дори художникът изобщо да не беше гениален.

— Напоследък често ходя при него — обясни Леонардо.

— Той ми каза — кимна Сер Пиеро. — Явно си проявил голяма любознателност и както ти е обичай, си го направил на решето с въпроси.

— Той ми обясни някои неща за живописиста. Показа ми как се смесват боите и как се полагат върху платното така, че направо да засияят. Аз пък му почистих четките и гърнетата. Опитах се да получа неговото синьо, но за съжаление той не пожела да ми каже тайната си.

— Ти ще наследиш рецептата след неговата смърт — рече Сер Пиеро. — Така пише в завещанието, което остави при мен. Към него е приложен запечатан пергамент, който съдържа рецептата.

— Ти прочете ли го?

— Естествено, че не! Някой ден ти ще направиш това. Единствено ти, защото тя е предназначена само за теб!

— За мен!? — прошепна удивен Леонардо. — Защо точно за мен?

Господин Пиеро вдигна рамене.

— Не питай мен, питай него.

След вечеря дъждът спря. Господин Пиеро бързаше, защото трябваше да препише няколко документа.

Леонардо също нямаше търпение да тръгне към Винсенте, за да го разпита защо точно на него е завещал рецептата. Но дядо му настоя първо да помогне при раздигането на масата.

През това време господин Пиеро се метна на коня си, който го чакаше на сухо в конюшнията, и препусна през селския площад. После пое покрай странноприемницата, където живееше Джана и нейните родители, и накрая стигна до къщата, в която живееше и която беше и негова кантора. Господин Пиеро скочи от коня и го върза за дървената греда пред къщата. Всъщност трябваше веднага да го вкара в

конюшната, но му направи впечатление, че входната врата е откритата.

Дали пък в бързината не е забравил да заключи? Господин Пиеро се отпрати с бързи крачки към вратата и я побутна предпазливо. Тя изскърца силно. Все не му оставаше време да смаже пантите!

Влезе в коридора и съзря сянка.

След това един син юмрук се стовари върху главата му. Всичко се завъртя пред очите на нотариуса. Той усети как подът пропада под краката му. Сетне падна. Съвсем неясно и като че ли много отдалеко чу заглъхващи стъпки. След това пред очите му се спусна черна пелена.

Започна да притъмнява. Най-сетне Леонардо успя да се измъкне от къщи и да тръгне към работилницата на Винсенте, която се намираше извън селцето. Изобщо не се притесняваше, че дъждът е разкалял пътя. И без това чак до късна есен ходеше бос — а краката лесно се измиваха.

Винсенте живееше в къщата на земеделеца Алесандро, който миналата година напусна селцето Винчи, за да си търси щастието другаде. Оттогава запуснатата къща стоеше празна и Винсенте просто се нанесе в нея.

На няколкостотин крачки по-нататък се намираше стопанството и грънчарската работилница, където от пет години живееше майката на Леонардо с мъжа си. През това време тя беше родила още четири деца, а петото беше на път. Леонардо отначало съжаляваше, че не може да живее в новото семейство на майка си. Но междувременно стигна до твърдото убеждение, че е извадил късмет с дядо си. При него растеше като единствено дете и имаше наистина много свобода — а това със сигурност беше много по-добре, отколкото да расте с четири — а скоро и с пет — полубратя и полусестри в един чифлик, където от малък трябва да участва в работата.

Вратата на Винсенте зееше отворена. Вътре цареше полумрак. Гореше само огънят в камината. В покрива имаше няколко дупки, но вместо да ги поправи, чудака Винсенте просто беше подложил под тях

дървени ведрa. След бурята и дъжда те бяха пълни догоре. Винсенте се нуждаеше от много вода, за да разтвaря с нея боите си.

В работилницата властваше творческо безредие. Наоколо бяха разхвърляни глинени гърнета, съдове за топене на метал, кутии и дървени сандъци с всевъзможни размери. В тях се пазеха съставките за боите, с които Винсенте беше известен далеч зад пределите на Флоренция. Той беше опънал и няколко платна по стативите. Не защото беше голям художник! Там той изпробваше своите рецепти за цветове. Често трябваше да се изчака известно време, докато боята изсъхне добре, за да се види окончателният ѝ цвят. Имаше и каменни блокове, върху които също бяха изпробвани бои. Имаше голямо значение дали една боя се нанася върху ленено платно, върху хартия или върху камък, както бе при стенописите.

— Леонардо! Радвам се да те видя — засмя се Винсенте, който тъкмо бъркаше нещо в тенджерa над огъня.

Леонардо никога не беше сигурен дали бърка супа или боя. Или пък нещо съвсем друго...

Всъщност Винсенте не беше никакъв художник и правеше бои само защото се продаваха добре. Той беше алхимик и беше придобил знанията си за свойствата на веществата при своите опити да получи злато от глина. Преди много години градският съвет на Генуа го наел с тази цел. Но тъй като на Винсенте не му се удало да получи злато, той бил обявен за измамник и трябвало да избяга в република Флоренция. Така се озовал във Винчи.

Винсенте беше разказал с подробности тази история на Леонардо. Момчето не можеше да се насити да слуша за неговите преживелици, защото се интересувахе от всичко, свързано с далечни земи и градове.

— Баща ти разказа ли ти за моето завещание? — попита Винсенте.

Леонардо се поколеба дали да признае, защото знаеше, че един нотариус не бива да говори за такива неща.

— Ако е така, той не е направил нищо лошо — продължи Винсенте. — Аз, естествено, изрично му разреших да го стори.

— Защо? — попита Леонардо.

— За да те окуража да продължиш да рисуваши и да развиваш таланта си! В момента моето синьо няма да ти свърши никаква работа.

Но след няколко години ще е друго. Ти наистина имаш талант за художник, а аз — не. Аз само мога да смесвам бои. Това е единствената ми дарба. Но що се отнася до теб, трябва да направиш всичко възможно баща ти да те прати по-скоро в ателието на някой художник. Наистина в момента си твърде млад...

— Баща ми вече е разпитал във Флоренция. След няколко години ще имам шанс!

— Ако предложиш рецептата за винсентовото синьо, всеки майстор ще те вземе, дори да имаш две леви ръце и да не знаеш с кой край на четката се рисува!

— Но аз не искам това — възрази Леонардо. — Ако отида в някое ателие, то ще е само ако съм достатъчно добър!

— Това е много достойно — кимна Винсенте.

— Но също така и много глупаво.

— Защо?

— Човек става ученик в ателието на някой художник, за да стане добър, а не защото е достатъчно добър. Разбира се, трябва да имаш талант, иначе всичко това няма смисъл. — Той се засмя. — При мен например едва ли щеше да има някаква полза, дори да бях учил сто години от най-големите майстори.

— Трябва също и да съберем парите за чиракуването — замисли се Леонардо. — А при най-добрите майстори сигурно е най-скъпо.

Винсенте махна пренебрежително с ръка.

— Не се притеснявай за това — рече той.

— Защо? Баща ми в никакъв случай не е богат човек.

— Но ще стане. Рано или късно ще стане — предполагам, че по-скоро рано. Той вече работи за градоначалника на Флоренция. Това скоро ще се изплати. По този начин той се запознава с мнозина важни люде. Но не бива да забравяме, че баща ти е още млад. Може да се ожени още веднъж. Кой знае, брак с жена от някое добро семейство във Флоренция... Това би ускорило кариерата му!

В това отношение Леонардо не хранеше особени надежди.

— Той опита веднъж — поклати глава момчето. — Последната му жена беше от Флоренция, но взе, че умря скоро след сватбата!

— Не вярвам всички флорентинки да са толкова болнави, Леонардо... По-добре престани да си губиш времето с дисекции на мъртви животни, само за да видиш как изглеждат отвътре, а също и с

онези странни машини, с които може да се лети. Губиш си времето! По-добре рисувай! — и той посочи картината, която Леонардо беше започнал.

Вместо истинско платно Леонардо беше опънал на дървената рамка стар прокъсан чаршаф. Върху него се виждаше лицето на жена, която се усмихва. Това беше майка му.

— Е, да, има какво да се желае още от формите... — рече Винсенте. — Но цветовете са забележителни. А когато стигнеш до небето, ще ти там от моето специално синьо! — Той смигна на Леонардо и потупа с показалец слепоочието си. — Тайната на това синьо е скрита на две места: тук вътре в главата ми и в едно писмо, което оставих на съхранение при баща ти.

— Не е ли твърде рисковано да се запише рецептата? — попита Леонардо.

Но Винсенте само вдигна рамене.

— Естествено, че поемам риск, нали затова досега пазех най-важните си рецепти само в главата си от страх, че някой би могъл да ми ги открадне. Но вече съм стар, мъчат ме болести, за които няма лекарства... — Винсенте прекъсна изречението си, задавен от ужасен пристъп на кашлица. Той имаше тази кашлица още преди да се пренесе във Винчи. След това положението не само не се промени, но ставаше все по-лошо. — Нали чуваш? Напълно възможно е някой ден изобщо да не се събудя от сън. И би било жалко това чудно синьо, което открих, да изчезне заедно с мен! Представи си всички картини, започнати с моето синьо в ателиетата на Флоренция, които никога няма да бъдат завършени, защото един ден от тази боя няма да има повече запаси!

— Е, мисля, че тогава те просто ще вземат друго синьо — предположи Леонардо.

За тези си думи той получи един ядосан поглед от чудатия Винсенте.

— Ти нали не говориш сериозно, момче! — рече той. — Виждал си моето синьо и знаеш как искри то! Как от него засиява дори и лошо нарисуваното небе! Как очите, нарисувани с него, сякаш наистина гледат от картината! Та нима разликата не се вижда веднага! Как мислиш, защо всички тези художници идват чак дотук и ме молят на колене и със сребърници в ръце да им приготвя още от тази боя? —

Чудакът Винсенте поклати енергично глава и отново посочи картината с усмихващата се жена. — Ама наистина! Като те гледах как рисуваш, реших, че имаш повече усет за стил! — Той смигна на момчето. — Не съм казал, че искам да се откажа от завещанието си. Никога не бих оставил рецептата си на някой еснаф!

Леонардо вдигна вежди.

— Какво е еснаф?

— Човек, който нищо не разбира от изкуство и няма усет за него. — Алхимикът стъпи в локвата до едно от ведрата с вода. Той вдигна поглед към дупката в покрива и завърши: — Може би трябваше да поразмисля, преди да взема такова важно решение.

— Тук, в селото, има един човек, който се казва Марко. Наричат го Марко Старши, защото във Винчи има и един по-млад Марко, и един плешив Марко. Марко Старши може да поправя покриви.

— Сигурно е така, но услугите му не са евтини!

— Затова пък е добър занаятчия, който ще ти поправи покрива!
— възрази Леонардо.

Винсенте въздъхна.

— Ех, някой ден, когато успея да направя злато от уличната кал, ще мога да си позволя това. Аз все още не съм се отказал от този план...

КОННИКЪТ СЪС СИНИТЕ РЪЦЕ

Леонардо вървеше към къщи, потънал в мисли. Дали все пак чудака Винсенте не е прав, че си губи времето, като измисля машини или изследва природата, колкото и интересно да му беше. Дали наистина има толкова голям талант за рисуване, както казва алхимикът? И ако е така — може ли той въпреки това да се занимава с неща, за които няма голяма дарба, но пък му доставят удоволствие? Кой изобщо е казал, че човек може да изучи добре само едно нещо?

Момчето се огледа. Луната беше изгряла и озаряваше пътя с мека светлина. Беше станало доста късно. Първо Леонардо се забави, докато си говореше с чудака Винсенте. Връщането също му отне повече време от обичайното, защото искаше на спокойствие да обмисли разговора с алхимика.

Селският площад вече се виждаше, когато тропот на конски копита го изтръгна от мислите му.

Конник с развято наметало препускаше по пътя откъм селската странноприемница. Беше смъкнал качулката си толкова ниско, че лицето му не се виждаше. Мъжът дръпна юздите на коня и като зави покрай къщата на Леонардо, препусна право към момчето.

Леонардо вървеше в сянката на крайпътните храсти, избуяли на воля през пролетта и лятото, и конникът очевидно не го виждаше. Ездачът се носеше по пътя, който вече беше по-сух и му позволяваше да язди в галоп. Леонардо едва успя да отскочи встрани. Конят изцвили и се вдигна на задни крака.

Леонардо се хвърли на земята, претърколи се и се надигна предпазливо. С разширени от ужас очи той видя над себе си размаханите подковани копита на коня.

Бледата лунна светлина падаше върху ездача. Тя не разпръсна тъмнината под качулката — но огря ръцете, които се подаваха под наметалото и държаха юздите.

Тези ръце бяха сини!

Копитата се заковаха в земята току до Леонардо и изринаха дупки в пътя. Едва изсъхналата пръст се разхвърча наоколо. Ездачът не успяваше да овладее коня си. Животното отново се вдигна на задните си крака и изцвили силно. Леонардо се отдръпна стреснато. Копитата отново преминаха на косъм от главата му. После ездачът заби шпори в корема на коня, той направи скок и препусна по пътя.

Конникът със сините ръце напусна селото по пътя за Флоренция. Той бързо изчезна между сенките на крайпътните храсти и дървета. Само тропотът на копитата продължи да отеква в нощната тишина. Малко по-късно ездачът се появи още веднъж за миг под лунната светлина, преди да изчезне с развялото си наметало зад хълмовете.

— Луд човек! — викна ядосано Леонардо.

Чувстваше се така, сякаш се е разминал на косъм с тежко нараняване, дори със смъртта! И то само заради някакъв пощурял човек, който препуска, готов да прегази всичко по пътя си!

Сърцето му биеше така силно, сякаш искаше да изхвъркне от гърдите му. Задъхваше се, а коленете му трепереха. Мина известно време, преди момчето да се успокои.

От мястото, където Леонардо едва не загина под копитата на зловещия конник, до дома на дядо му имаше не повече от стотина метра. Къщата беше на селския площад, който във Винчи наричаха Лоджията.

Когато най-сетне се добра до дома, огънят вече пращеше в камината, а дядо му тъкмо се беше захванал да чисти шиша от печеното.

— Само да знаеш какво ми се случи току-що! — втурна се вътре Леонардо. — Някакъв луд, който препускаше по пътя откъм странноприемницата, едва не ме стъпка!

— Ранен ли си? — попита загрижено дядо му.

Леонардо поклати глава.

— Не! Имах голям късмет, че се разминах с копитата на коня.

— Позна ли човека? Ако е така, ще поговоря с него! В края на краищата тук, в селото, трябва да се спазват някакви правила за движение и конниците не бива да забравят, че има хора, които се прибират по пътищата пеша след залез-слънце!

— За съжаление не можах да разпозная лицето му, защото беше пуснал качулката си ниско над очите. Но ако не са ме излъгали очите, ръцете му бяха сини.

— Тогава това трябва да е бил някой от клиентите на твоя приятел, чудака Винсенте — махна ядосано с ръка дядото. — Тези флорентинци! Мислят си, че само защото са от града, струват повече от нас!

Леонардо поклати глава.

— Не, всъщност това не би могъл да бъде някой от клиентите на чудака Винсенте. Нали преди това бях при него и щях да го срещна там. Освен това ездачът идваше откъм странноприемницата.

— Не издребнявай! Кой знае какво е правил преди това! Може да е бил при Винсенте по-рано, а после да го е застигнала бурята и да се е отбил да изсуши дрехите си на огъня в странноприемницата. Не знам някой друг тук да се занимава с производство на синя боя.

— Така е...

— Ти по-добре питай утре Винсенте дали при него се е отбивал такъв клиент.

Старецът посочи масата. Там беше оставена кожена чанта с ремък за носене през рамо. Леонардо веднага я позна. Беше чантата на баща му. В нея той носеше важните си документи, когато беше на път.

— Баща ти си е забравил чантата — рече дядо му. — Няма да е зле да му я занесеш още тази вечер. Мен нещо ме наболяват краката. Коляното ме върти от няколко дни, направо ще ме довърши!

— Ще отида — обеща Леонардо.

— По-добре тези документи, които вероятно са важни, да не стоят в къщата ми. Ако нещо вземе, че изчезне, аз ще го отнеса.

— Ще се върна веднага! — обеща Леонардо и взе чантата под мишница.

— И внимавай с конниците, които препускат като пощурели в тъмното!

— Обещавам!

Леонардо тръгна към дома на баща си. Лек ветрец зашумя в храстите и дърветата. Лунната светлина осветяваше едва-едва пътя. Леонардо се опитваше да заобикаля, доколкото може, калните места.

От селската странноприемница още долитаха оживени гласове и музика. Някой свиреше на лютня, чуваше се пеене. Отдалеч се

разбираше, че не са учили пеене в училище.

Най-сетне Леонардо стигна до къщата на баща си. Отникъде не се виждаше светлина. Леонардо се изненада, че конят на господин Пиеро стои вързан пред вратата. Беше доста необичайно, че баща му си е легнал и е оставил коня навън, вместо да го отведе в конюшната да го разседлае. Може би господин Пиеро още е буден, макар че нито един от прозорците не светеше.

Леонардо потропа на вратата.

— Татко? — извика той. — Аз съм! Леонардо! Забравил си чантата си у нас!

Никакъв отговор.

Докато чукаше повторно, вратата се откряна леко. При това изскърца зловещо и здравата го стресна. Момчето я побутна още малко, но тя опря в нещо на пода.

Леонардо пристъпи предпазливо напред.

Вътре беше тъмно като в рог, защото капците на прозорците бяха затворени. Само през вратата проникваше оскъдна лунна светлина и падаше право върху лицето на господин Пиеро, който беше проснат на пода.

— Татко! — изплаши се Леонардо.

Момчето коленичи до неподвижния си баща и го разтърси за раменете. Господин Пиеро не помръдна. Ужас обзе Леонардо. Той си спомни, че трябва да провери пулса му. Пулсът и дишането спираха, когато някой вече не е жив — така знаеше момчето. В следващия момент изпита огромно облекчение, защото установи, че сърцето на господин Пиеро още бие.

Леонардо отново разтърси баща си за раменете. Баща му простена и се размърда.

— Събуди се! — извика Леонардо.

Баща му трепна, отвори очи и се втренчи в Леонардо, сякаш е видял дух.

— Аз съм, тате!

Господин Пиеро си пое дълбоко дъх.

— В тъмното помислих, че...

— Какво?

Баща му се изправи предпазливо и опипа главата си с изкривено от болка лице. Той се огледа на всички страни, сякаш се боеше, че в

стаята има още някого.

— Донесох ти чантата. Беше я забравил у дома — обясни му Леонардо.

— Много ти благодаря — прошепна господин Пиеро.

— Какво се е случили? — попита предпазливо Леонардо.

Господин Пиеро успя да се изправи, но продължаваше да се държи за главата.

— Ама че юмрук имаше този тип... Мили боже! Като удар с чук! Трябва да съм загубил съзнание!

— Но кой беше?

— Откъде да знам! Когато влязох вкъщи, видях някаква сянка и в следващия момент чукът се стовари на главата ми. След това не помня нищо.

Внезапно господин Пиеро беше обзет от безпокойство. Понеже имаше силно главоболие, той остави Леонардо да разпали огъня и да запали свещи.

— Кремък има в шкафа до прозореца, третото чекмедже — рече господин Пиеро.

Той се добра с мъка до един стол и с въздишка се отпусна на него.

Леонардо не чака втора покана. Той обичаше да пали огън и понеже в дома на господин Пиеро имаше предостатъчно свещи, запали дори няколко.

Едва сега видяха, че цялата къща е претърсена. Чекмеджето на писалището, върху което господин Пиеро всеки ден изготвяше договори и удостоверения, беше разбито. Същото се беше случило и с шкафа. По пода бяха разхвърляни книжа и документи. Мاستилницата беше преобърната, мастилото беше потекло по книжата и капеше на пода.

Господин Пиеро пребледня като мъртвец.

— Това не може да е истина! — възкликна той и поклати глава в недоумение.

— Тук очевидно някой е търсил нещо — рече Леонардо.

— Но това са само документи и договори за продажба, повечето от които нямат никаква стойност за един крадец! Аз не държа в къщата големи суми! Като се има предвид, че и без това не съм богат!

Господин Пиеро успяваше да свързва двата края с професията си на нотариус, но нямаше големи спестявания. А когато се случеше да му остане нещо в повече, той го носеше във Флоренция в една от новооткритите банки, които ставаха все по-предпочитани. Особено сред богатите хора, които се занимаваха със сделки, при които внушителни суми пари сменяха притежателите си. До основаването на първата банка във Флоренция и някои други италиански градове тези предприемачи и търговци трябваше да пренасят тежки сандъци, пълни със златни и сребърни монети, за да се разплатят с партньорите си, което беше много опасно и привличаше разбойници. В новите банки златото и среброто се разменяха срещу банкноти. Това бяха разписки, с които банката се задължаваше да изплати по всяко време на приносителя или на точно определено лице, вписано върху банкнотата, равностойността ѝ в злато и сребро.

— Може би крадецът е мислел, че си богат! — предположи Леонардо.

Господин Пиеро се надигна от стола, като продължаваше да се държи за главата.

— Хората, за които работя от време на време напоследък, може и да са богати — аз обаче изобщо не съм!

Леонардо се огледа.

— Да ти помогна ли да подредиш?

— Ще ти бъда благодарен.

— Може би тогава ще разберем дали нещо липсва. Ами ако се окаже, че някой е искал да узнае съдържанието на някой документ, който е оставен на съхранение при теб!

— Това би могло да бъде най-много някое завещание, чието съдържание някой иска да научи предварително! — предположи господин Пиеро.

Той отиде до писалището и надникна в отвореното чекмедже. Сетне отдели няколко от листовете, разхвърляни по пода. Върху един от тях имаше отпечатък от ботуш.

— Мили боже! Завещанието на чудака Винсенте е изчезнало! — установи с ужас господин Пиеро. — Оставих го в чекмеджето, съвсем сигурен съм!

КОЙ Е КРАДЕЦЪТ?

Леонардо и господин Пиеро събраха пръснатите книжа, след което нотариусът ги подреди набързо. Завещанието на чудака Винсенте наистина беше изчезнало.

— Ами тогава всичко е ясно — вдигна ръце Леонардо.

Господин Пиеро вдигна вежди.

— Така ли? На мен пък нищо не ми е ясно!

— Много просто — някой е искал да се сдобие с рецептата за синьото на Винсенте, тате! Вероятно някой, който иска да забогатее от нея. Или пък художник, който има на статива си започната картина, но винсентовото синьо му е свършило и сега не може да завърши картината! Ако продължи с каквото и да е синьо, разликата веднага ще се види! Всъщност трябва да подозираме всеки, който спешно се нуждае от този цвят, но няма достатъчно пари да плати за него.

Господин Пиеро се замисли дълбоко, докато оглаждаше внимателно с ръка няколко поизмачкани документа.

— Не знам какво да мисля. Това би означавало, че човекът, който ме повали, е знаел, че чудака Винсенте е оставил при мен не само своето завещание, но и рецептата. Със сигурност не съм говорил за това на случайни хора — не мога да си представя, че и Винсенте го е направил. Когато става дума за този негов цвят, той се държи като същински бакалин.

— Във всеки случай престъпникът е можел да чете — отбеляза Леонардо. — Иначе нямаше да открие завещанието.

— Кое не ни води много по-далеч — вдигна рамене господин Пиеро. — В наше време мнозина търговци могат да четат и пишат! Някой ден грамотните хора ще бъдат толкова много, че такива като мен, които си печелят хляба, като записват разни неща за другите, ще останат без работа!

Леонардо съобразяваше нещо със смръщено чело. Възможно ли бе баща му наистина да не е видял престъпника?

— Наистина ли не можеш да си спомниш нищо? — попита момчето. — Не ти ли е останала в съзнанието някаква подробност? Нещо дребно на пръв поглед? Дали този човек беше висок или нисък, беше ли облечен като благородник или като прост селянин?

— Видях една сянка и... — Господин Пиеро се поколеба, преди да продължи. — И после... нещо се стовари на главата ми. Пред очите ми причерня, а след това не помня нищо.

— Когато се връщах от работилницата на Винсенте, един ездач едва не ме прегази с коня си. Ръцете му бяха сини — разказа Леонардо. — Като на човек, който работи с бои.

— Значи наистина е така! Значи наистина този човек е искал синьото на Винсенте! — въздъхна господин Пиеро и дълбока гневна бръчка проряза челото му. — Може би иска да спечели пари от тайната на Винсенте!

— Ще разкажа всичко на Винсенте и ще разбера дали през деня при него не е идвал някой, който е искал да купи боя.

— Не мислиш ли, че вече е твърде късно да ходиш при него — напомни баща му. — Освен това... — Господин Пиеро се поколеба, преди да продължи: — За мен, естествено, цялата тази история е изключително неприятна! В края на краищата Винсенте дойде при мен, защото разчиташе, че рецептата му ще е в сигурни ръце. А какво става! Още в същия ден, в който остави завещанието си и вече е спокоен, че има кой да изпълни последната му воля, се случва тази кражба! Не мога да си простя, че не скрих рецептата на сигурно място. Но това вече не може да се поправи.

— Не искаш да казваш на Винсенте за случката, така ли? — попита Леонардо.

— Естествено! — кимна господин Пиеро. — Най-добре ще бъде да си върнем рецептата, преди той да е разбрал, че е изчезнала. Затова не бих искал да се вдига много шум около случая. Мислиш ли, че хората ще си оставят при мен завещанията, ако се разчуе? Изобщо не искам да си представя какво ще стане, ако Козимо де Медичи научи за това.

— Но без помощта на Винсенте едва ли ще успеем да открием кой е откраднал рецептата — отбеляза Леонардо. — В края на краищата само той знае кой се нуждае от боята му. А аз съм дълбоко убеден, че това е някой от клиентите на Винсенте.

— Вероятно имаш право. През следващите дни ми предстои пътуване до Флоренция. Ще съобщя за случая на градската стража. Ако внезапно от нищото се появи някой, който предлага едно много специално синьо, което прави небето в картините да блести по съвсем особен начин, те веднага биха могли да се намесят.

— Но най-първо трябва да разпитаме в странноприемницата дали там някой не е говорил за завещанието на Винсенте — предложи Леонардо. — И също така дали там се е появявал човек със сини ръце!

— Да, но и за това вече е твърде късно — поклати глава господин Пиеро. — Освен това не знам дали наистина искам историята да се разчуе. Накрая цялата околност ще знае какво се е случило!

— Това едва ли може да се избегне — възрази Леонардо. — А и бедата едва ли е толкова голяма, колкото ти се струва в момента.

Господин Пиеро вдигна вежди и погледа сина си изненадан.

— Как ти хрумна това?

— Ако чудакът Винсенте е писал с невидимо мастило, крадецът изобщо не би могъл да прочете какво пише в рецептата. А аз действително не виждам причина Винсенте да не е използвал невидимо мастило. Та нали самият той ми показва как се смесва то и най-вече как се прави така, че невидимото отново да стане видимо.

— С нагриване — рече сухо господин Пиеро.

Леонардо погледна баща си изумен.

— Той и с теб ли е говорил за това?

Трябваше да си признае, че е малко разочарован. Очевидно беше, че не е единственият, с когото алхимикът е споделил тази тайна.

Но всъщност Леонардо се заблуждаваше. Това, че баща му познаваше свойствата на симпатичните мастила, нямаше нищо общо с Винсенте и неговото завещание.

— Аз самият съм използвал такива мастила — рече господин Пиеро. — И ако крадецът действително е бил някой, който дори само малко разбира от бои, мастила и свойствата на различните вещества, той веднага ще се досети и ще нагрее листа над пламък.

— Ти видя ли рецептата? — попита Леонардо.

Господин Пиеро поклати глава.

— Не, беше навита на руло и запечатана. След това беше запечатана още веднъж от самия мен заедно със завещанието, така че никога не съм виждал какво пише в самата рецепта.

По-късно двамата намериха на пода следи от восък. Крадецът беше счупил печатите на няколко документа, за да може да ги прочете. След това просто ги беше захвърлил на земята. Вероятно същото се беше случило и с рецептата за винсентовото синьо.

Леонардо огледа още веднъж стаята, като не спираше да задава въпроси на баща си. Въпросите следваха безмилостно един след друг и накрая търпението на господин Пиеро се изчерпа. Той завъртя изнервен очи и изпъшка, но не каза нищо, защото всъщност беше свикнал със странностите на сина си. Леонардо искаше да узнае например дали нещо подозрително е направило впечатление на господин Пиеро, преди да влезе въкъщи. Баща му поклати глава.

— Нищо, за което да си спомням.

— Ако крадецът действително е бил конникът със сините ръце, когото срещнах, то тогава някъде в близост до къщата трябва да е чакал оседлан кон — размишляваше на глас Леонардо.

— Може би при кръчмата — предположи господин Пиеро. — Аз просто не обърнах внимание на това!

— Щом ще ходиш във Флоренция, за да съобщиш за случилото се, бих искал да те придружа! — заяви Леонардо.

— Честно казано, никак не съм сигурен дали наистина трябва да го направя.

— А защо не?

— Защото и във Флоренция ще се разчуе, че са ми откраднали важен документ, а това няма да е добре за репутацията ми. Трябва още веднъж да обмисля нещата много внимателно... Но все едно, след няколко дни и без това ще ходя във Флоренция.

— Моля те, вземи ме! Вече съм бил там веднъж!

Господин Пиеро вдигна ръце в защита.

— Само не ми напомняй как ти и твоят приятел Карло стигнахте чак до Флоренция с коня, който бях взел като залог от мой длъжник, без да попитате или поне да предупредите!

— Ама нали всичко свърши добре! — защити се Леонардо.

— И въпреки това — като си помисля какво можеше да ви се случи. Не стига това, ами щеше да се наложи да плащам коня от джоба си, ако бяхте го изгубили!

— Нямахте да се случи! — отвърна Леонардо. — Върнахме кобилата в отлично състояние — тя и досега стои в конюшната на дядо.

Господин Пиеро се взря в сина си и като че се замисли.

— Но да знаеш, че няма да е увеселителна разходка — отстъпи той накрая и огледа момчето от главата до петите. — И ще трябва да носиш обувки. Иначе всеки ще си помисли, че вода със себе си улично хлапе.

Докато вървеше към къщи, Леонардо не спираше да мисли за случилото се. Фактът, че едва на следващия ден ще може да предприеме решаващите стъпки, за да влезе в дирите на крадеца, никак не му харесваше. Дотогава този човек щеше да е изчезнал безследно. Може би дори вече беше започнал да прави винсентовото синьо или пък беше препродал рецептата.

Странноприемницата тънеше в мрак. Капаците на прозорците бяха затворени, на коневръза нямаше нито един кон. Заглъхнала беше и врявата вътре. Цареше пълна тишина.

Да ходи още веднъж при Винсенте, действително беше твърде късно вече. Дядо му със сигурност щеше да се разтревожи, ако се забави още.

Но имаше нещо, което можеше да направи.

Той мина откъм задната страна на странноприемницата. Потърси камък и го хвърли към прозореца на стаята, където спеше Джана. Разчиташе, че още не е заспала дълбоко и ще го чуе.

След първия камък не последва нищо. След втория също, едва след третия имаше резултат. Капаците на прозореца се отвориха със скърцане. Шумът беше толкова силен, че Леонардо се изплаши да не се събудят и родителите на Джана. Но те очевидно бяха прекарали толкова напрегнат ден, че спяха дълбоко като мечки през зимата.

На лунната светлина Леонардо видя лицето на Джана. Тя обаче не можа веднага да го разпознае, защото той стоеше в сянката на един храст.

— Ето тук! — прошепна силно Леонардо.

Едва сега Джана го съзря. Тя като че ли се ядоса.

— Ти да не си се побъркал! Какво става!

— Много е важно!

— Дано да е така! Как мислиш, какво ще ми се случи, ако ме спипат? Тогава със сигурност ще ми забранят да имам вземане-даване с теб.

Леонардо се усмихна.

— Е, тогава поне ще е съвсем сигурно, че няма някой ден да бъдеш обвинена и изгорена заради мнимата черна магия, която си научила от мен!

— Никак не е смешно! — отвърна кисело Джана. — Наистина има магия. И тя може да бъде много опасна!

Леонардо не се съмняваше, че действително съществува магия. Но никой от хората, които познаваше, не правеше такива неща. Той също така беше научил, че много неща, които изглеждат като магия, в действителност са резултат от действието на природните закони. Също както в случая с невидимото мастило. Но в момента Леонардо нямаше настроение да спори за това. Пък и мястото не беше подходящо.

С няколко думи той разказа на Джана какво се беше случило.

— Можеш ли да попиташ вашите дали при вас не се е отбивал човек със сини ръце?

— Сини ръце?

— Да. Точно така. Това е защото често работи с боя, която трудно се измива. Този човек освен това имаше кон, защото едва не ме стъпка, докато се връщах от Винсенте.

— Ти знаеш ли, че такъв човек действително се появи при нас — сети се изведнъж Джана. — Видях го, когато се прибрах днес у нас. Сините му ръце наистина бяха много странни.

— Видя ли лицето му?

— По-скоро не. Имаше качулка. Но видях брадата му. Приличаше на козел с нея... Беше тъмна на цвят!

— Аха, значи е бил млад човек! — реши Леонардо, защото иначе брадата му щеше да е посивяла. — Сам ли беше?

— Честно казано, не му обърнах много внимание. Дъждът беше отслабнал, когато тръгнах от вас, но въпреки това бях съвсем мокра, когато стигнах къщи. Майка ми ме сложи право пред камината.

— Опитай да си спомниш! С кого разговаряше?

— Видях само надничаря Николо. Разказваше нещо... нали го знаеш какъв е бързив. Всъщност имах чувството, че говори по-скоро с

други мъже, а оня тип със сините ръце само седи наблизно и слуша.

Леонардо затаи дъх.

— Можеш ли да си спомниш някакви подробности от разговора? Възможно ли е да са говорили за едно завещание?

Джана отметна от лицето си рошовата си коса.

— Може и да са говорили — както ти казах, заслушах се само за миг. Освен това майка ми през цялото време ми четеше конско. Тя настояваше да не мърдам от камината, за да изсъхна добре! — Момичето направи пауза и добави: — Като се замисля, май ставаше дума за синята боя... да, спомням си, всичко тръгна от няколко забележки за сините ръце на оня човек. И Николо... — Тя се поколеба.

— Казвай, казвай! — настоя Леонардо. — Какво за Николо? Всяка подробност може да се окаже важна. Опитай да си спомниш!

— Не вдигай толкова шум, Леонардо! Ще събудиш цялата къща!

— Важно е, Джана!

— Съжалявам! Нищо повече не си спомням. Откъде да знам, че ще е толкова важно.

Когато Леонардо най-сетне се прибра у дома, дядо му го чакаше пред вратата.

— Само не ми казвай, че пак се е опитал да те прегази някакъв конник! — размаха пръст той.

Леонардо поклати глава.

— Не, този път на мен не ми се случи нищо. Но оня конник със сините ръце най-вероятно е влязъл в къщата на тате, ударил го е по главата, тършувал е сред нещата му и е откраднал рецептата на чудака Винсенте.

Лицето на дядо му се изопна.

— Това не са добри новини. Как е той? Ранен ли е?

— Не, най-голямата беда е изчезналото завещание! Сега сигурно всеки ще започне да прави синьото на Винсенте и той ще се разори!

— Сега ти първо трябва вече да си лягаш. Късно е. А аз ще отида при баща ти, за да видя какво става там. Може би има нужда от моята помощ.

— Добре — съгласи се Леонардо.

Той вече имаше план какво ще прави от тук нататък. Първо трябва да попита Винсенте дали Николо би могъл да знае нещо за завещанието. Леонардо смяташе, че е грешка от страна на баща му да не се оповестява истината. Това в края на краищата само щеше да е от полза за тайнствения крадец.

Леонардо се прибра в стаята и си легна. Той отвори капациите на прозореца, за да влиза лунна светлина. Все още беше достатъчно топло нощем. След няколко седмици щеше да е различно. В главата му се въртяха какви ли не мисли.

Той затвори очи. И спомените от скорошната страшна среща с конника със сините ръце оживяха отново.

Наистина ли не видя лицето му? Момчето се съсредоточи върху това, което беше запомнил. Но под качулката не се виждаше нищо. Тъмна сянка, която би могла да бъде разпръсната само от дневната светлина.

С какво да си запълня времето сега, чудеше се Леонардо, защото в тъмното не беше възможно да се рисува.

И тогава му хрумна нещо. Защо да не си представя наум какво рисувам, рече си той. Тогава утре сутрин сигурно ще ми е много полесно да пренеса всичко на хартия.

ЛЕОНАРДО РАЗСЛЕДВА

На другия ден Леонардо се събуди на разсъмване. Слънцето едва се бе показало и навън все още беше доста хладно. Отнякъде се чу кукуригане на петел, отвърна му друг. Селцето Винчи все още не се бе събудило.

Леонардо обаче нямаше намерение да се излежава. Чакаше го важна работа — да разобличи крадеца със сините ръце! Ето защо колкото се може по-скоро трябваше да говори с чудака Винсенте.

Леонардо се спусна тихо по скърцащата стълба, като внимаваше да не събуди дядо си.

След няколко мига момчето излезе от къщата. За да се стопли, реши да вземе разстоянието до къщата на Винсенте на бегом.

Като стигна до работилницата, беше останал без дъх и му трябваша няколко минути, за да се съвземе. През цялото време си мислеше колко по-практично би било, ако някоя от летателните машини, които измисляше, съществува наистина.

Леонардо почука на вратата.

— Винсенте! Отвори!

Нищо не помръдна вътре и Леонардо затропа по-силно. От другата страна на вратата се чу измъчен стон.

— Почакай, идвам!

Винсенте дръпна резето и запремига сънено срещу неочаквания гост. В същия миг петелът от съседното стопанство, където живееше майката на Леонардо, закукурига. Винсенте здравата се стресна.

— Мили боже, защо ме будиш посред нощ? Можеш да рисуваш твоята усмихната жена и през деня, когато слънцето свети силно!

— Трябва да говоря с теб, Винсенте!

Винсенте се прозя.

— И това е толкова неотложно, че ме измъкваш от леглото по първи петли?

— Съжалявам! Всъщност исках да те събудя още снощи.

Винсенте присви очи и огледа Леонардо от горе до долу, сякаш се съмняваше, че е с всичкия си.

— Е, хайде влизай, и без това вече съм буден. Но ще остана прав, докато ми разказваш това, дето ти се вижда толкова спешно.

— Спешно е! — започна Леонардо. — Откраднаха рецептата ти! Разбираш ли? Някой е нападнал баща ми, ударил го е и е взел завещанието с рецептата! Много се надявам, че си я написал със симпатично мастило.

Новините, с които го засипа момчето, шокираха Винсенте. Лицето му побеля, сякаш видя призрак.

— Не се шегуваш с мен, нали?

— Не, самата истина е! Къщата на баща ми е била претърсена, документите му — преровени лист по лист, сякаш крадецът е търсел нещо съвсем определено. А това очевидно може да бъде само твоята рецепта. Това, че един конник със сини ръце едва не ме прегази, когато вчера се връщах оттук, сигурно също не е случайност... Иначе от какво ще му посинеят ръцете?

— Признавам, че понякога не е много лесно да се измие боята, пък и трябва човек да използва точните средства. Със сапун...

— Сапунът е скъп! Може би този човек няма пари за сапун!

— Но това е глупаво!

Винсенте разтърка лицето си с ръце и се прозя. Той още не се беше събудил напълно, а ето какво му сервира за закуска това момче, без да се броят множеството версии, които имаше за случилото се.

— Я по-добре седни! — предложи Винсенте. — За съжаление нямам нищо за закуска. Чакам да наmine един от най-добрите ми клиенти. Казва се Паоло и винаги купува много от моето синьо. Но дотогава трябва да живея спестовно.

— Един от твоите клиенти е бил крадецът — заяви убедено Леонардо. — Предлагам да направим списък и да видим кой е най-подозрителен.

— Който и да е бил, отдавна е през девет земи в десета, Леонардо! Вече нищо не може да се направи!

— Обзалагам се, че съвсем скоро някой ще предложи твоето синьо във Флоренция на по-изгодна цена. Тогава и ти ще разбереш, че трябва да предприемеш нещо! Никой няма да си прави труда да идва

чак при теб, ако може да получи същото във Флоренция, където ще трябва да измине само няколко пресечки!

Винсенте се усмихна меко.

— Мисля, че преувеличаваш! Представи си какво би се случило, ако някой като мен отиде при коменданта на градската стража, за да обвини крадеца? Просто ще ми се изсмеят! Ако бях от някоя от богатите фамилии като Медичите, тогава, разбира се, нещата щяха да са съвсем различни. Но случаят не е такъв. А на всичкото отгоре никой не знае дали крадецът наистина е във Флоренция.

— Видях, че отиваше в тази посока! — напомни му Леонардо. — Естествено, възможно е само да е пренощувал във Флоренция и после да е продължил. Но честно казано, не вярвам в това, Винсенте.

— И откъде си толкова сигурен?

— Крадецът трябва да е някой, който те познава, чувал е за теб или купува боя от теб. А колко големи градове с ателиета на художници има на един ден път? Само Флоренция! Ако в някое от околните села внезапно се появи художник, който има много от твоето синьо и дори сам го произвежда и продава, това веднага ще направи впечатление! В голям град като Флоренция никой няма да забележи.

Винсенте поклати глава и скри лице в ръцете си. Изглеждаше съкрушен.

— Рецептата е всичко, което имам! Останалото няма никаква стойност, само това, което знам за винсентовото синьо. Загубих всичко, Леонардо! И то само защото... — Той не продължи.

Но Леонардо се досети какво ще каже.

— Искаш да кажеш, че баща ми е негодник, задето не е скрил или заключил документа така, че никой да не може да го намери! — довърши момчето.

Ръцете на стареца неволно се свиха в юмруци. След миг той махна отчаяно с ръка.

— Той със сигурност не е имал намерение да ми причини неприятности.

— Ще поправа това! — обеща Леонардо. — Ти просто не заслужаваш да ти откраднат изобретението и някой да си припише откриването на винсентовото синьо.

— И как смяташ да постигнеш това? — изгледа го уморено Винсенте. — Ти си дете, в очите на градската стража си още по-

незначителен и от мен!

— Но те ще обърнат внимание на нотариус, който работи за семейство Медичи — ядоса се Леонардо. — Аз още не съм убедил баща си да предприеме нещо, но мисля, че има надежда. Скоро той отново ще пътува до Флоренция и аз ще го придружа. Може пък да успее да открие дирите на крадеца...

Винсенте въздъхна.

— Имаш добро сърце, момчето ми — промълви той. — Но не вярвам, че ще успееш да сториш нещо.

Старецът очевидно не вярваше, че едно дете би могло да му помогне в тази ужасна история. Ще видиш ти, закани се наум момчето. Не бива да ме подценяваш!

А на глас рече:

— За да успее обаче, трябва да имам списък с твоите клиенти!

Нямаше време за губене. Леонардо грабна молива, с който Винсенте правеше скици на картините си, огледа се сред хаоса, който цареше в работилницата, и откри лист хартия, върху който бяха изпробвани няколко цвята. Винсенте сам правеше тази хартия. Леонардо често беше го наблюдавал, докато окачаше мокрите листове да съхнат. Но хартията на Винсенте далеч не беше толкова добра, колкото неговото синьо. Листовете лесно се късаха и бързо се разръфваха по краищата. Освен това, когато човек пишеше по тях с мастило, буквите се разтичаха. Понякога Леонардо имаше впечатлението, че що се отнася до хартията, Винсенте все още търси идеалната рецепта, която вече беше открил за синята боя.

Леонардо седна на масата на Винсенте, бутна настрана металните съдове, бутилките и гърнетата. От някои съдини се носеше остър мирис, макар да бяха затворени с коркова тапа.

Леонардо се почувства като в собствената си стая — само че там той познаваше всичко, докато в работилницата на Винсенте непрекъснато имаше нещо ново за откриване.

— В селската странноприемница човекът със сините ръце е говорил известно време с надничаря Николо — разказа момчето. — Знам това със сигурност от Джана, която е била наблизко. Възможно ли е този Николо да е знаел нещо за завещанието?

Винсенте се почеса по темето.

— Естествено, че не! Да не мислиш, че обсъждам с цялото село завещанието си? Тогава защо ще ми е нотариус, който знае да мълчи като баща ти?

— Я помисли добре! Кога за последен път срещна Николо?

— Ох, Леонардо, всичко това няма да ни доведе доникъде. Аз...

Чудакът Винсенте спря насред изречението. Внезапно той тръгна напред-назад из работилницата и зачеса нервно рошавата си глава. Сетне щракна с пръсти, обърна се кръгом и се втренчи в Леонардо.

— Ти си прав! — призна той. — Николо действително чу, когато веднъж говорих за завещанието!

— Къде и кога се случи това? — попита сухо Леонардо.

— Беше в деня, преди да отида при баща ти. Говорих със съседа Луиджи — мъжа на майка ти. Той ме посъветва да отида при нотариус и да не пестя няколкото флорина. Николо беше наблизко. Луиджи го беше наел да му свърши някаква работа.

— Той още ли работи там? — попита Леонардо.

— Не знам...

Леонардо изпъшка. Така значи се е случило! Николо се е разприказвал в странноприемницата и човекът със сините ръце съвсем случайно е научил как може да се добере до рецептата. Вероятно е дошъл в селото, за да купи боя за рисуване. Но после е решил друго.

— А сега ми кажи кои са твои клиенти, за да ги запиша един по един — подкани той Винсенте.

Този път Винсенте бързо се съгласи. Леонардо записа внимателно всички имена, които му спомена майсторът на бои, докато накрая запълни целия лист. В списъка имаше както майстори, така и чираци от най-прочутите ателиета на художници във Флоренция.

— И кой сега е заподозреният? — попита дрезгаво Винсенте. — Зарове ли ще хвърлиш, за да го определиш, или ще ми покажеш как може да се отдели плявата от просото? В края на краищата ти не си началникът на градската стража, който просто може да арестува всички тези хора и да ги държи в затвора, докато някой от тях си признае!

— Във всеки случай крадецът трябва да е някой, който много често има нужда от син цвят, и то в големи количества. Иначе ръцете му нямаше да са толкова сини. Такъв човек би имал най-голяма изгода да притежава рецептата.

— Ами, като се замисля, най-много боя продавам на ателието на маестро Франческо Бартолини. Самият той впрочем е много талантлив майстор на бои.

— Кога за последен път е бил тук маестро Бартолини? — попита Леонардо.

— Трябва да е било преди доста време. Той падна от стълбата, докато рисуваше един параклис, и оттогава не може да сгъва десния си крак. Та затова не може да язди.

— Но маестро Бартолини несъмнено има цял куп ученици! — напомни му Леонардо.

— Поне дузина. Те непрекъснато се сменят. Учениците напускат ателието му, за да основат свои ателиета. Затова той взема талантливи момчета, за които вярва, че от тях би излязло нещо, и които остават няколко години при него. Има и няколко калфи, които са при него от доста време.

Леонардо беше чувал за ателието на Франческо Бартолини. То се радваше на отлична репутация и освен картини работеше също скулптури и мебели. Леонардо мечтаеше след няколко години да постъпи като ученик в подобно ателие и след като приключи обучението си, да бъде приет в гилдията на художниците.

— Конникът може да е бил някой от учениците — предположи той.

— И ти ще накараш всички тези ученици да ти покажат ръцете си? — подсмихна се Винсенте.

— Така, естествено, би било най-лесно!

— Но помисли ли, че не е достатъчно някой да има сини ръце, за да е нашият човек?

Леонардо не изпитваше никакви съмнения, защото имаше важен свидетел.

— Джана непременно ще го разпознае! — заяви момчето.

Винсенте и Леонардо завършиха списъка на хората, които от години купуваха от работилницата винсентово синьо. Списъкът беше доста непълен. Някои от купувачите Винсенте знаеше само по първо име, за други изобщо не беше запомнил по чия заръка пазаруват боя от него.

— Е, предполагам, че в гилдията на художниците знаят кой ученик при кой майстор чиракува — оправда се той.

Леонардо хвърли поглед към картината, която беше започнал — „Усмиващата се жена“. Явно щеше да мине доста време, преди да я завърши. Разкриването на крадеца на рецептата сега беше с предимство. Освен това при по-внимателно вглеждане усмиващата се жена изобщо не приличаше на майка му. Това не би го притеснявало, ако картината му харесваше поне малко.

Но независимо от това, че чудака Винсенте го беше похвалил, Леонардо вече не намираше нищо особено в картината. Носът на жената му се виждаше разположен твърде високо, цветът на лицето изглеждаше, като че ли е хронично болна, а очите ѝ като че ли бяха прекалено кръгли. Може пък Винсенте да се е заблудил и моят талант да не е толкова голям, колкото той смята, мислеше си момчето.

Преди да си тръгне, Леонардо намина през стопанството на земеделеца Луиджи.

Той почука на вратата на къщата.

— Влизайте! Откога чукате на нашата врата? Иначе никога не го правите — извика грубоват, изнервен женски глас.

Леонардо бутна вратата, която беше само притворена. Пантите изскърцаха.

Катарина стоеше пред огнището и въртеше шиш, на който беше забодено прасенце.

Земеделецът Луиджи имаше собствени свине. Прасенцето вероятно беше от неговия обор.

— Не мога да мръдна оттук, защото печеното ще изгори — рече троснато Катарина.

Тя така и не беше погледнала към Леонардо до този момент. Сигурно си мислеше, че е влязло някое от малките ѝ деца.

Леонардо погледна лицето ѝ отстрани и го сравни с образа от картината. Наистина трябва да сложа носа малко по-ниско, помисли си момчето.

Катарина хвърли поглед към него.

— А, ти ли си! — възкликна тя. — Само ти ми липсваш сега...

— Не исках да те стряскам. Освен това ще обядвам при дядо. Няма причина да се притесняваш, че печеното няма да стигне.

Катарина изпъшка. Леонардо като че ли още ѝ се сърди, че не го взе в новото си семейство. Изражението на лицето ѝ се промени.

— Чуй ме, ти просто идваш в неподходящ момент, момчето ми... Леонардо я прекъсна.

— Трябва да говоря с Николо, надничаря. Той в момента работи при вас, нали?

— Да — кимна Катарина. — В обора е с Луиджи.

— Е, тогава ще ида при тях.

Леонардо вече беше тръгнал да излиза, но гласът на майка му го спря.

— Почакай, Леонардо! По-добре не отивай там. Само ще им пречиш, те двамата сигурно скоро ще дойдат тук.

— Тогава ще ги почакам — каза Леонардо.

Той седна на един стол и зачака. И се загледа в майка си, която не спираше да върти шиша с прасенцето, за да не изгори месото.

И докато времето се точеше, мислите му отново се пренесоха към машината, която щеше да изобрети, за да спести този труд на всички, които бяха принудени да въртят шишове пред огъня. Движенията на майка му станаха по-бавни и тя смени ръката. Беше се изпотила от горещината край огъня и изглеждаше по-изморена, отколкото беше в действителност. Всеки път, щом се наведеше напред, горещият въздух от огнището духваше отдолу косите на челото ѝ.

Излиза, че съм прав, мислеше си Леонардо, който съзря в това потвърждение на досегашните си наблюдения. Горещината причиняваше движение на въздуха нагоре. А защо да не се построи малка вятърна мелница, запита се той. Вятърна мелница, която използва тези сили и върти шиша? Внезапно той видя пред себе си в пълни подробности машината, която би спестила досадния труд. Трябваша му спешно хартия и молив. Но в дома на земеделеца Луиджи нямаше нито едното, нито другото.

Шумните полубрат и полусестра на Леонардо го откъснаха от мислите му. Те се втурнаха в кухнята и започнаха да се гонят около масата. И двамата бяха доста раздърпани, което вероятно означаваше, че от доста време играят на гоненица.

Катарина им се скара.

— Нали трябваше да подредите дървата за горене?

— Да — признаха си те.

— Е, какво чакате! Бързо! И престанете да вършите глупости!

Децата изтичаха навън, прекатурвайки пътьом един стол. Катарина забрави да върти печеното, докато се караше на децата.

— Ама че беля — измърмори тя, като видя почти черното изгоряло място.

— За последен път ти се случва такова нещо — обади се Леонардо.

Катарина се намръщи. Беше свикнала първородният ѝ син да говори странни неща. Така си беше още по времето, когато живееше при нея.

— Аха... — съгласи се тя, очевидно, без да приема сериозно думите на Леонардо.

— Говоря съвсем сериозно!

— Аха...

— Следващия път, когато дойда тук, ще ти направя машина, която ще върти печеното. Обещавам!

Катарина изпъшка и поклати глава.

— Чух, че вече не ходиш на училище — рече тя внезапно. — А също така чух, че баща ти работи за Козимо де Медичи — излиза, че парите едва ли са толкова малко вече и той може да си позволи да те прати на училище!

— Ами не знам... — призна Леонардо.

— Ами попитай го. Човек трябва да учи, иначе остава глупав. Най-късно наесен, когато училището отново започне, ще трябва пак да те запишат.

— Там не беше чак толкова интересно — въздъхна Леонардо. — Освен това аз вече мога да пиша. Пиша добре. В смятането, за съжаление, изостанах, но едва ли щеше да има някаква полза, ако ще и сто години още да бях ходил на училище. Следващото, което трябва да науча, е латинският, защото това е езикът на науката и университетите. Но това едва ли ще стане, защото би трябвало да отида в училище по латински. А това наистина е много-много скъпо.

В този момент в кухнята влязоха Луиджи и Николо. Луиджи изгледа първо Леонардо, после Катарина. Той не обичаше Леонардо да идва в стопанството.

— Какво правиш тук? — попита грубо мъжът.

— Трябва да говоря с Николо.

Надничарят Николо беше дружелюбен човек с рошава коса. Носеше елек, толкова кърпен, като че ли се състоеше само от кръпки. Той посочи смутено към гърдите си.

— С мен ли?

— Да, точно така! Вчера са ограбили къщата на баща ми. Взели са завещанието на чудака Винсенте — най-вероятно крадецът е бил човек, който работи много със синя боя и изобщо не успява да я измие от ръцете си.

Николо преглътна:

— Кражба?

— Ти си виждал този човек със сините ръце в селската странноприемница, нали така?

— Ами, да, възможно е... Там наистина имаше мъж с такива ръце. Но честно казано, изобщо не му обърнах внимание...

— Да, но в негово присъствие си говорил за това, че чудака Винсенте смята да остави на съхранение при баща ми своята рецепта.

— Николо, откъде знаеш това...? — избухна Луиджи.

Ясно се видя колко зле се почувства Николо. Луиджи си пое дълбоко дъх и сложи ръце на кръста си.

— Аха, ясно, ти си слушал, докато давах съвет на стареца Винсенте. Как си могъл да ходиш да говориш за това пред чужди хора!

— Не помислих за това — оправда се Николо. — Откъде да знам, че ме подслушва крадец.

— Този крадец се е превърнал в крадец, защото ти си му дал възможност за това! — развика се Луиджи. — Рецептата за синята боя е единственото ценно нещо, което притежава Винсенте, и той искаше тази рецепта след смъртта му да отиде в талантливи ръце. — Луиджи се обърна към Леонардо. — В твоите ръце, както добре знаеш.

— Да! Но вече е късно да променим това, което се е случило — вдигна рамене Леонардо.

— Е, тук си напълно прав — кимна ядосано Луиджи.

— Ами тогава... ако мога да помогна да откриете крадеца... — предложи разкаяният Николо.

— Ти вече направи това със своите показания — отвърна Леонардо. — Защото думите ти потвърждават подозрението срещу

мъжа със сините ръце.

— Добре, но само това не е достатъчно... Как ще го заловите? — притесни се Николо.

— Кой знае дали изобщо е възможно да бъде заловен — измърмори Луиджи.

— О, ще го заловим! — възрази Леонардо. — Сигурен съм, че ще открия кой е направил това, така както съм сигурен, че сега седя тук!

Луиджи се обърна към Катарина и рече:

— Леонардо продължава със своите небивалици, на които никой нормален човек не може да повярва!

ПО СЛЕДИТЕ НА КРАДЕЦА

Няколко дни по-късно господин Пиеро и Леонардо се приготвиха да тръгнат за Флоренция. Но не бяха сами. Леонардо успя да убеди баща си и Карло да тръгне с тях. Родителите на Карло нямаха нищо против, защото в селското училище на Винчи и без това вече нямаше занимания. Всъщност на Леонардо му се искаше да вземат и Джана. В края на краищата тя беше видяла лицето на човека със сините ръце и може би щеше да го познае, дори ако беше успял напълно да изчисти ръцете си от синьото.

Но родителите на Джана бяха категорично против дъщеря им да ходи до Флоренция, за да преследва техен клиент. Те и без това не обичаха Леонардо, защото необичайните му идеи ги плашеха. Те съжаляваха дядото на Леонардо заради трудностите, които има с възпитанието на момчето.

Господин Пиеро спря коня си пред дома на дядото, който тъкмо помагаше на Леонардо и Карло да изведат кобилата Марчела от конюшните. Момчета бяха яздили вече с нея до Флоренция и нямаше съмнение, че е достатъчно силна, за да носи и двамата.

Леонардо пръв се метна на гърба на Марчела. Карло му помогна, като си сложи ръцете вместо стреме, защото всъщност конят беше малко големичък за момчетата. После пък Леонардо помогна на Карло да се покатери на гърба на Марчела и да се намести зад него.

Дядото попипа платнената торба, която Карло беше преметнал през рамо.

— Какво има вътре? — попита той.

— Провизии — обясни Карло. — В случай че по пътя огладнеем. Старецът въздъхна и погледна Леонардо.

— Ти не си помислил за такова нещо, нали?

— Честно казано — не... — призна Леонардо.

До късно през нощта той бе работил върху машината за въртене на печено. Но и трите му опита да я начертае бяха неуспешни. Той гневно смачка листовете и ги захвърли в ъгъла. Изгори цяла една свещ.

Можеше само да се надява, че дядо му няма да разбере, защото беше отмъкнал тайно свещта от големия светилник, който стоеше в стаята с камината на долния етаж. До този момент дядо му не бе забелязал нищо.

Най-късно вечерта обаче, когато станеше време да запали свещите, липсата щеше да стане очевидна!

— Е, вместо теб аз помислих за провизии — поклати глава старецът. — Приготвил съм ти нещо. Почакай, ще донеса торбата.

Когато малко по-късно дядо му се върна с платнена торба в ръцете, лицето му беше почервеняло от гняв.

— Какво му става на дядо ти? — прошепна изненадано Карло.

Леонардо преглътна.

Леонардо се досещаше какво е предизвикало червенината по лицето на дядо му. Старецът пристъпи към коня и подаде торбата на Леонардо. Момчето върза двете торби и ги провеси през шията на Марчела.

— Можеше да изчакаш с твоите драсканици, докато се съмне — процеди старият човек. — Ако продължаваш така, няма да имаме свещи за зимата! Разбра ли ме?

— Да, дядо.

— Това е чиста разсипия. Баща ти може и да работи за Медичите, но нито той, нито аз сме толкова безмерно богати като тях.

— Съжалявам, дядо, но когато изобретя машината за въртене на печено, ще видиш колко по-лесен ще стане животът ни! — оправда се Леонардо с такова дълбоко убеждение, срещу което нямаше какво да се възрази.

Дядо му въздъхна:

— О, да... когато изобретиш машината за въртене на печено или когато поумнееш... но всичко това ще стане кой знае кога...

Леонардо искаше да отговори, че машината за въртене на печено вече е напълно готова в главата му и той ще я изработи, когато успее да направи смислен чертеж. Но господин Пиеро го изпревари и рече:

— Крайно време е да тръгваме. Иначе ще стигнем толкова късно вечерта във Флоренция, че няма да успеем да намерим легла дори в най-западналата странноприемница!

Тримата поеха към края на селцето. Тъкмо стигнаха мястото, където синеръкият конник едва не прегازی Леонардо, когато внезапно

се чу вик.

— Почакайте!

Беше чудакаът Винсенте, който куцукаше по пътя откъм работилницата си. С едната си ръка той се подпираше на тояжката си. Нито веднъж досега Леонардо не беше виждал Винсенте да излиза от работилницата си и не беше забелязал колко трудно се движи старият майстор. Старецът дишаше тежко. Сетне го разтърси един от неговите страховити пристъпи на кашлица.

Леонардо дръпна юздите на кобилата Марчела, която отвърна с недоволно цвилене. Животното тъкмо беше преминало в тръс и очевидно нямаше желание да спре.

Господин Пиеро също спря коня си. Той се загледа встрани. Очевидно не му се щеше да среща Винсенте. Бащата на Леонардо живееше с убеждението, че вероятно никога няма да успее да компенсира загубата на стареца.

Винсенте бавно приближаваше към тях.

— Винсенте, тръгнахме за Флоренция, за да заловим крадеца на твоето синьо! — провикна се Леонардо.

— Внимавай с обещанията — прошепна в ухото му Карло. — Не обещавай неща, които не можеш да изпълниш!

Господин Пиеро слезе от коня и тръгна към Винсенте.

— Много съжалявам за това, което се случи, Винсенте. Ще ми се да бях съхранявал вашето завещание на по-сигурно място — но от друга страна, никога никой досега не се е опитвал да краде нещо от мен, защото е всеизвестно, че от нотариуса на бедните хора няма какво да се открадне.

— Не ви упреквам, господин Пиеро — отвърна Винсенте. — Каквото станало, станало! Вече не може да се промени. Аз съм този, който допусна грешка. Тайните трябва да се пазят добре и да не се доверяват на хартия.

Той закуцука към Леонардо.

— Трябва да ти издам още нещо за завещанието — рече той. — То също е тайна... ела, наведи се, за да ти го прошепна. Ти си единственият, който ще го научи, защото нали ти ще ми бъдеш наследник.

Леонардо се наведе от гърба на Марчела и чудакаът Винсенте зашепна в ухото му толкова тихо, че дори Карло не чу нищо. А беше

наострил уши от любопитство.

— А сега желая и на трима ви сполука — рече Винсенте. — Ако не бях толкова стар и сакат, щях да ви придружа, но се боя, че нито краката ми, нито дробовете ми ще издържат.

На половината път тримата ездаци направиха почивка и изядоха по-голямата част от провизиите.

— Е, хайде изплюй камъчето — настоя Карло. — Каква тайна ти довери Винсенте?

— Съжалявам! — отвърна твърдо Леонардо. — Но не мога да ти кажа.

— Но нали съм твой приятел!

— Въпреки това! — упорстваше Леонардо. — Винсенте рече, че това е тайна, която се предава от един майстор на друг бъдещ майстор.

— Аха, значи бъдещият майстор си ти! — ахна Карло.

Леонардо вдигна рамене.

— Ами като че ли да — промърмори той с много вгълбен вид. Толкова се замисли, че забрави дори да дъвче хапката хляб със сирене, която беше отхапал.

— Но това е голям комплимент! Човек като маестро Винсенте не говори такива неща напразно! — не мирясваше Карло.

— Възможно е — рече едва чуто Леонардо.

— Но ти като че ли никак не се радваш на признанието му. Не те разбирам! Той очевидно мисли, че някой ден от теб ще излезе голям майстор на бои, художник, откривател или нещо такова. Може би всичките три наведнъж, доколкото те познавам!

Леонардо въздъхна.

— Да, но аз не съм много сигурен дали той е прав — отвърна той.

Карло смръщи чело.

— Но защо не? Не познавам някой друг, който да има такива откачени хрумвания като теб! Е, да, за малко да подпалим гората на хълма над Винчи, защото искаше да фокусираш слънчевите лъчи с изхабените стъкла от очила, които ти даде пътуващият търговец, а за някои други неща дори и не искам да ти напомням, защото баща ти е тук...

— И аз бих те посъветвал същото! — изръмжа Леонардо.

— Но това е така, наистина. На кого друго би му хрумнало да измисли машина, с която човек може да лети... И на всичкото отгоре можеш да я нарисуваш така, че ясно да си я представим... сякаш вече съществува.

— Някой ден със сигурност ще има такива машини — намеси се господин Пиеро. — И може би Леонардо ще е този, който ще ги изобрети и ще бъде прочут човек.

Но Леонардо като че ли не споделяше напълно вярата на господин Пиеро и Карло в неговите способности.

— Винсенте иска да ми завещае рецептата за своето специално синьо, защото мисли, че имам също толкова специален талант за рисуване — рече той накрая. — Аз обаче мисля, че той се лъже.

Карло зяпна от изумление.

— Но как можа да ти хрумне такова нещо? Ами че твоите рисунки на самоходната бронирана кола, която се задвижва от двайсет войници с педали, са направо гениални!

— Но това е само рисунка с молив — отвърна Леонардо, — а не живопис... — Той помълча и сетне отново заговори: — В работилницата на майстор Винсенте започнах една картина. Това е една жена, която се усмихва — но колкото повече гледам картината, толкова по-ясно ми става, че тя изобщо не прилича на майка ми. Страните ѝ са твърде закръглени, очите са твърде високо и дори не гледат зрителя. Тя не прилича на майка — по-скоро на... — Леонардо млъкна.

— Е, хайде, Леонардо, изплюй камъчето! — настоя Карло.

— Картината ми напомня повече за Глупавата Лиза, отколкото за моята майка — рече Леонардо. — С две думи: тя е напълно несполучлива и аз действително нямам идея какво толкова намира Винсенте в нея!

Глупавата Лиза беше млада жена от селото, която работеше като слугиня в един от чифлиците и минаваше за малко глуповата. Понеже беше много бавна и несръчна, децата често ѝ се подиграваха. Дядото на Леонардо му рече веднъж, че тя е толкова несръчна, защото не вижда добре. Затова не могла да се научи да пише и чете. Хората често оставаха с впечатлението, че тя изобщо не ги поглежда, когато я заговарят.

— Мадона Лиза! — засмя се Карло. — За която всички в църквата се чудят дали се моли за повече светлина пред очите или за повече ум!

Мадона Лиза — така я наричаха подигравателно в селото. А някои използваха по-късата форма Мона Лиза. Този прякор идваше от това, че в църквата Лиза се молеше особено страстно на мадоната, майката на Исус.

— Не влизай в грях — обърна се господин Пиеро към Карло. — Не бива да се подиграваш на недъгавите.

Пристигнаха във Флоренция късно вечерта.

В града, обграден отвсякъде от висока крепостна стена, можеше да се влезе през единадесет врати. Първата врата, през която Леонардо, господин Пиеро и Карло опитаха да влязат, беше Порта Сан Джорджо. Вляво от нея се извисяваше укрепление. Зад зъберите му патрулираха часови и господин Пиеро се провикна към тях:

— Хей, може ли да отворите портата?

— Закъснели сте — отвърна им единият от стражите. — Опитайте през Порта Романа, може да ви излезе късметът!

Господин Пиеро изпъшка отчаяно.

— Не трябваше да правим толкова дълга почивка — поклати глава Карло.

Пътниците завиха наляво и тръгнаха покрай високите крепостни стени. На мястото, където стената завиваше рязко, се намираше Порта Романа. За щастие тя не беше затворена още. Пазачите се бяха заели да спускат вратата, но явно имаха някакви затруднения. Колелото, с което се навиваха веригите, повдигащи вратата, скърцаше силно.

— Е, хайде, минавайте! — провикна се един от пазачите. — Вратата заяде. Още доста време ще се мъчим, докато я затворим.

— Вземете светилно масло и намажете манивелата — предложи им Леонардо. — Тогава няма да скърца така силно.

Стражът пристъпи към Леонардо. На главата си имаше кожена барета, а през кръста му беше препасан меч. Той вдигна с десницата си фенера, за да разгледа добре нахалника.

— Ти май се имаш за много умен, момче!

— Това беше само съвет. Предполагам, че искате да затворите портата по най-бързия начин, за да се приберете при семействата си или дори да минете през кръчмата.

— Нямах вид на богаташко синче, което може да си позволи да използва светилно масло за смазване! — подигра му се стражът.

— Може да използвате всякаква друга мазнина.

— За съжаление никой няма да ни плати за това. А мазнините са скъпи и са по-скоро за стомаха, а не за някакво желязно колело.

— Не спори! — прошепна господин Пиеро на сина си.

Леонардо вдигна рамене.

Тримата минаха през вратата. Докато се отдалечаваха, чуха как един от стражите рече:

— Много ги обичам такива! Хлапета, които се мислят за големи умници!

Думите на мъжа заглъхнаха сред скърцането и тракането на желязното колело.

Тримата продължиха да яздят по улиците на града. В много от къщите вече бяха запалили светлина. Флоренция приличаше на море от светлини. Богатите търговци живееха в дворци, строени като малки крепости, които в повечето случаи имаха вътрешен двор. Тези достолепни сгради имаха по три, четири и повече етажи. Къщите на обикновените занаятчии, естествено, бяха много по-малки и бяха наблъскани гъсто една до друга.

Господин Пиеро поведе Леонардо и Карло по улицата, която пресичаше града в северна посока. Не след дълго преминаха през друга порта — част от старата крепостна стена, която преди доста време беше станала твърде тясна за бързо растящия град.

Скоро стигнаха до странноприемницата на Алберто. Господин Пиеро нощуваше тук винаги, когато идваше по работа във Флоренция и не беше поканен да отседне при някой свой търговски партньор. Странноприемницата на Алберто беше скромна, но затова пък евтина. Самият Алберто беше човек с грамадни мустаци и бръчици от смях около очите, много симпатичен на вид.

— За съжаление вече нямам свободни стаи — поклати глава той. — Ще трябва да се задоволите с тавана, господин Пиеро. Но пък няма да ви взема пари за двете момчета, а конете ще останат безплатно в конюшната.

— Това е много щедро предложение — съгласи се господин Пиеро.

Когато Алберто ги заведе в таванската стая, стана ясно защо е бил толкова щедър. В стаята нямаше легла, а само няколко чувала за слама. Гостите трябваше сами да си донесат от конюшната слама и да напълнят чувалите.

— Нямате късмет — вдигна рамене Алберто. — Но в този момент най-вероятно в цяла Флоренция няма нито една свободна стая. И ако не бяхте толкова скъп гост, който редовно се отбива в дома ми, когато идва във Флоренция, то аз отдавна вече щях да съм дал и това помещение, господин Пиеро! Но при последното си идване вие ме предупредихте кога отново ще ни посетите.

— Нещо необичайно ли се случва в града, че внезапно толкова много хора са пристигнали? — намеси се в разговора Леонардо.

— О, да, може и така да се каже. Вдругиден започва панаир, на който ще бъдат показани много напълно нови стоки. Търговците ще се бият да ги откупят и да ги продават по родните си места!

След като останаха сами, Леонардо се обърна към приятеля си Карло.

— Но как така баща ти не е на този панаир? Нали и той е търговец!

— Е, да, но не е търговец от града, а от едно малко село. А хората на село търсят само онова, което са купували открай време. Ако им предложиш нещо, което не познават, те няма да го купят. Така е на село. Затова за баща ми този панаир не си струва.

— Аз пък мисля, че си струва, дори само за да видиш всички тези необичайни неща!

Сега се намеси господин Пиеро.

— Чуйте ме добре. Взел съм ви със себе си само при едно условие.

— Да ти помагаме и да не създаваме неприятности! — издекламира Леонардо.

— Точно така! И да не съм чул оплаквания.

Леонардо беше обещал на баща си, че ще му помогне да разнесе из града няколко писма, които непременно трябваше да се връчат лично. След това господин Пиеро им разказа при кого има работа на следващия ден. Работейки за семейство Медичи, той завързваше все

повече контакти с високопоставени търговски фамилии. А когато работеше добре и подготвеше грижливо някой договор или документ, това бързо се разчуваше и се появяваше нова поръчка от приятели, познати или търговски партньори на тези хора.

— Тате, а кога ще съобщиш за кражбата на рецептата на градската стража? — попита Леонардо, когато господин Пиеро млъкна.

Баща му не отговори веднага и Леонардо се досети какво ще последва.

— Изобщо нямам намерение да обявявам кражбата — рече накрая нотариусът.

— Но как така?

— Безсмислено е. Нямаме достатъчно доказателства! Ако имахме поне един заподозрян, поне едно име! Или поне да знаехме от кое ателие е... Но нищо такова не сме установили досега и боя се, че никой няма да ни помогне при събирането на доказателства.

КОННИКЪТ

На следващата сутрин господин Пиеро и момчетата си поръчаха закуска при Алберто — малко хляб и мляко.

— Вие сигурно познавате много хора тук — заговори Леонардо съдържателя.

— О, да, така е! Ако нещо се случи в града, аз първи научавам.

— Познавате ли човек със сини ръце?

Алберто погледна първо Леонардо, а сетне баща му.

— Странни въпроси задава синът ви, господин Пиеро.

Тогава нотариусът разказа с няколко думи за кражбата.

— Още имам главоболие от удара по главата — разказа той. — Не пожелавам на никого подобно нещо. Но това не е нищо в сравнение с притесненията ми, че крадецът е откраднал рецептата, за да произвежда боя.

— Синьо... Не бих могъл да твърдя, че разбирам нещо от картини — призна Алберто. — Възхищавам им се, но това е всичко. Но мога да си представя, че синята боя е много търсена.

— Точно така — всеки път, когато трябва да се нарисува небе.

— Бог ми е свидетел, че не бих искал да подозирам или да поставям под съмнение никого, но се говори, че Микеле Даренцио ще преустройва напълно двореца си. Външните стени естествено ще си останат, както са, и от улицата ще изглежда, че нищо не се е променило. Но отвътре ще бъде като нов.

— Вие познавате ли господин Даренцио? — попита Леонардо, усетил интересна следа.

— О, не! — поклати глава Алберто. — Имал съм вземане-даване с него няколко пъти и мога само да кажа, че винаги се е държал почтено с мен и е плащал сметките си. — Мъжът се засмя. — Много често доставям по няколко бъчви вино в двореца му, когато неговият домоуправител не се е запасил с необходимото количество за някое празненство и внезапно гостите му вече няма какво да пият. — Той

смигна на господин Пиеро. — А в дома на Даренцио много се празнува, казвам ви!

— И аз съм чувал за това — засмя се господин Пиеро и Леонардо се ядоса, че разговорът се отклони от темата, която го вълнуваше.

В края на краищата изобщо не го интересуваше дали домоуправителят на двореца Даренцио е подценил апетита на гостите и не е купил достатъчно вино, та после трябва да праща хората си от гостилница на гостилница, за да донесат още вино! Но кръчмарят Алберто беше човек, който, без много да му мисли, казва това, което му е на ума. За щастие той отново се върна на синия цвят.

— Сещам се отново за Микеле Даренцио, защото той искал да украси няколко куполни зали в двореца си със сцени от библейската история. Как Бог е създал небето и земята — това искал да му нарисуват.

— Аха, и затова ще са му необходими големи количества синя боя! — В гласа на Леонардо се долавяше голям интерес.

— Точно така! — кимна Алберто.

— А знаете ли дали господин Даренцио вече е избрал ателието, което ще изпълни поръчката?

— Не знам — знам само, че почти всички ателиета се кандидатирали за тази поръчка. Такова чудо не става всеки ден и от него може да се спечели цяло състояние. Доколкото мога да преценя, ще има работа за един майстор и поне трима ученици за цяла година.

— Предполагам, че и работилницата на Франческо Бартолини иска да вземе тази поръчка — рече замислено Леонардо.

— Ти май си доста информиран! Откъде изобщо знаеш това име? — удиви се Алберто.

— Той е клиент на Винсенте и купува най-голямо количество синя боя от него.

— И ти мислиш, че за господин Бартолини кражбата ще си струва.

— О, несъмнено!

Алберто се наведе над тезгяха и му смигна.

— Ако дочуя нещо, непременно ще ти кажа — обеща той.

Господин Пиеро даде на Леонардо и Карло писмата, които трябваше да бъдат връчени лично на получателите. Повечето от тях бяха покани за плащане. Господин Пиеро ги беше написал от името на селяни и занаятчии от околността, при които богати хора от Флоренция си бяха поръчвали хляб, мляко и сирене или пък си бяха подковали конете с обещанието да уредят сметката по-късно. Някои от тях, обаче, после бяха забравили или нарочно протакаха плащането.

Момчетата предаваха писмата на някой слуга, който ги отнасяше на господаря си. Някъде дори получиха дребни монети — вероятно защото получателите не знаеха за неприятното съдържание на писмата.

Господин Пиеро пък се запъти към двореца на семейство Медичи. Строго погледнато, Козимо, престарелият градоначалник на Флоренция, вече не беше на служба, но като глава на най-могъщото семейство в града, управляваше като истински владетел. Заедно с други нотариуси и юристи господин Пиеро трябваше да подготви няколко договора за покупко-продажба.

Леонардо беше настоявал господин Пиеро да помоли могъщия Козимо де Медичи за помощ при търсенето на крадеца. Но господин Пиеро му обясни, че този път едва ли ще се срещне лично с Козимо, а най-вероятно ще докладва на някои от неговите доверени хора.

Във всеки случай тримата си уговориха среща късно следобед в странноприемницата на Алберто.

Навсякъде, където оставяха писмо, Леонардо питаше за ателието на маестро Франческо Бартолини и така научи, че то се намира в северната част на града, от другата страна на река Арно, която пресичаше Флоренция.

След като предадоха и последното писмо, Леонардо и Карло тръгнаха към ателието на маестро Бартолини. То се намираше в приземния етаж на една двуетажна къща. Горее живееше самият майстор и Леонардо предположи, че и учениците са подслонени там.

— Ти да не смяташ направо да потропаш на вратата? — попита плахо Карло.

На вратата се появи господин със заострена брадичка и скъпо облекло. Носеше дълго тъмно наметало и барета, украсена с перо от фазан. Несъмнено ставаше дума за много богат човек. Това личеше дори само по златната тока, с която се закопчаваше наметалото му. Мъжът огледа намръщен двете момчета.

Всъщност господин Пиеро беше наредил на Леонардо да носи обувки в града. Но те ужасно му убиваха и Леонардо ги събу и ги остави в странноприемницата. Сега краката му бяха доста мръсни — като на децата на бедните хора от тесните улички, където живееха надничари, перачки, чистачи на клозети и пазачи от градската стража.

— Какво търсите тук? — попита изисканият господин. — Не съм ви виждал преди, пък и сте твърде малки, за да сте ученици на майстор Бартолини.

— Искаме да говорим с майстора.

— Аха... но дали той би искал да говори с вас... — отвърна важният господин и хвърли око към оседлания кон, завързан наблизко.

Ако се съдеше по скъпото седло, конят принадлежеше на самия господин.

— Надявам се само да не сте улични крадци, които са хвърлили око на джобовете на седлото ми. Всъщност един от учениците на майстора трябваше да пази коня. Но аз си знаех, че в наше време на никого не може да се разчита!

Важният господин провери съдържанието на джобовете на седлото. Явно нищо не липсваше. Сетне се метна на коня, като при това едва не се лиши от баретата с фазановото перо — толкова много енергия вложи в движението си. Но успя все пак да я задържи с лявата си ръка.

Едва тогава Леонардо видя за пръв път ръцете на господина, защото до този момент те бяха скрити под наметалото му.

Сините петна по лявата му ръка веднага привлякоха погледа на малкия детектив. Карло също ги забеляза.

Нафуканият господин тъкмо искаше да пришпори коня и да препусне, когато Леонардо направи крачка към него.

— Простете, господине, но виждам по петната по ръцете ви, че вероятно сте художник — изрече той.

— Върви по дяволите! — извика конникът.

И той пришпори коня право срещу Леонардо. Момчето успя да отскочи встрани миг преди конят да мине през него. Леонардо се приземи на задните си части.

— Заболя ли те? — попита Карло.

— Не — проговори Леонардо и се изправи. Сетне се загледа след високомерния богаташ, който на следващия ъгъл зави наляво.

Тропотът на конските копита по павираната улица постепенно заглъхна.

— Това беше той! — провикна се Карло. — Това беше крадецът! Видя ли сините петна по ръцете му?

— Да, видях — измърмори Леонардо и се опита да си припомни ездача, който едва не го прегази във Винчи.

На ръст конникът, който едва не го стъпка преди малко, напълно отговаряше на човека, когото търсеха — а и според описанието на Джана човекът със сините ръце имаше козя брадичка.

Карло искаше да се втурне след конника, но викът на Леонардо го спря.

— Почакай! Не можеш да го настигнеш, Карло!

— Но той ще се измъкне и ние никога няма да научим как се казва и къде живее. Флоренция е огромен град, а не нищо и никакво село.

Леонардо посочи вратата на ателието.

— Маестро Бартолини ще ни каже — рече уверено момчето.

Карло се върна задъхан при Леонардо. Целият беше почервенял от възбуда и гняв.

— Е, надявам се само очакванията ти да не се окажат излъгани!

Известно време Леонардо вървя напред-назад по паважа, колебаейки се какво точно да каже на маестрото. Най-сетне събра смелост и потропа на вратата. Отвори му момче на четиринадесет-петнадесет години — най-вероятно някой от учениците.

— Искаме да говорим с маестро Бартолини — рече Леонардо.

— Вие? — учуди се ученикът. — Не вярвам маестрото да има време за вас, освен ако не искате да му поръчат голям стенопис. Но аз лично се съмнявам, че ще успеете да съберете необходимите флорини. — Той се ухили. — Като ви гледам, няма да можете да платите дори само боята. Така че се пръждосвайте оттук!

Момчето вече искаше да захлопне вратата пред носовете им, но Карло пхна крака си в рамката. Носенето на обувки в някои ситуации има решаващо значение.

— Ей, ей, какво е това?

— Става дума за кражба на рецептата за винсентовото синьо! — рече Карло. — Ти би трябвало да знаеш какво означава това!

— Виж какво, дребосък такъв, ако смяташ да ни създаваш проблеми...

— Просто предай на маестрото поздрав от Винсенте. Ние сме негови приятели — взе отново думата Леонардо. — Ще почакаме тук и ако маестрото действително не иска да ни види, веднага ще си тръгнем!

Чиракът огледа първо Леонардо, а после и Карло. Накрая погледът му се спря на крака на Карло, който му пречеше да затвори вратата. Карло веднага го дръпна. Чиракът затвори вратата и ясно се чу как резето щракна.

— Ти направо надмина себе си! — прошепна Леонардо, извън себе си от гняв. — Да не си мислиш, че по този начин ще успеем да говорим с маестро Бартолини?

— Аха, значи сега аз съм виновен, така ли? — защити се Карло. — Кой мънкаше тук като уличен просяк, който се чуди как да поиска няколко флорина!

Но преди спорът между двамата приятели да се развихри с пълна сила, резето на вратата се вдигна и тя отново се отвори. Пред тях застана дребен мършав човек с рошава коса и оплескана с боя престилка.

— Вие ли сте приятелите на маестро Винсенте? — попита той рязко.

— Да — отвърна уверено Леонардо. — Той би искал да дойде лично, но вие вероятно знаете, че здравето му в момента не му позволява да пътува.

— Как ти е името?

— Леонардо — Леонардо да Винчи! А това тук е приятелят ми Карло. Тук сме, понеже...

— Бях при маестро Винсенте за последно преди три месеца — прекъсна го Бартолини. — Той действително е майстор на боите. А синьото му е изключително... Помня, че той спомена момче на име Леонардо.

— Това съм аз!

— Влезте!

Леонардо и Карло не чакаха втора покана. Те последваха маестро Бартолини в ателието. Няколко чираци копираха картини. Щрих след щрих, с педантично възпроизвеждане на всеки един детайл те

изработваха дубликати на оригиналите на майстора. Леонардо знаеше, че в повечето ателиета чираците и учениците първо се учеха да копират, преди да им бъде позволено да рисуват собствени творби. Това беше част от обучението им. Докато надничаше през рамото на един от чираците, наблюдавайки как той нанася фините щрихи върху платното, Леонардо се запита дали едно такова ателие действително е подходящото място, където да бъде обучен. В края на краищата той искаше да създаде нещо свое, а не само да подражава на онова, което другите вече бяха измислили преди него. Но може би няма друг начин, размишляваше той. Може би е необходимо първо да се подражава, преди човек да може да създаде истинска художествена творба.

Маестро Бартолини поведе двамата приятели през ателието. Докато в предната част на работилницата чираците правеха копия, отзад се чукаше и дялаше. Тук се ваеха скулптурните творби. Чираците дялаха с чук и длето големите каменни блокове, извайвайки от тях фигури, лица и предмети — според желанието на поръчителя. Маестро Бартолини поспря при някои, поправи по нещо или ги окуражи да продължават да работят по същия начин. Накрая името на маестрото щеше да стои върху всички тези творби — както върху картините, така и върху статуите. В края на краищата всичко това бе създадено под негово ръководство.

След това те отидоха при една картина, която рисуваше самият маестро. Тя беше наполовина готова и показваше катедралата на Флоренция. Небето беше едва започнато. Но и малката част от него, която беше нарисувана, стигаше, за да стане ясно на всеки, че е използвано едно съвсем специално синьо.

Леонардо извади от джоба на елека си очуканите очила, с които веднъж едва не подпали горски пожар. Малцина притежаваха очила. Най-добрите се произвеждаха от занаятчии в Нюрнберг, където тази полезна помощ за очите била изнамерена стотина години по-рано. Оттогава очилата бяха претърпели съществено подобрене. Вече почти не се срещаха стъкла като лупи, през които буквите изглеждаха уголемени. Вместо това майсторите изработваха все по-тънки стъкла, все по-добре приспособени към формата на окото. Стъклата се закрепяха в рамки от метал или от дърво.

Очилата на Леонардо бяха с метална рамка. Стъклата им бяха доста издраскани и не можеха да се използват за четене, но по

краищата беше останала незасегната ивица. Леонардо приближи стъклото към синьото небе. В увеличението се виждаше ясно структурата на боята.

— Това е винсентовото синьо! Виждат се най-фините щрихи на четката — заяви Леонардо.

— Ти наистина разбираш — удиви се маестро Бартолини. — Както казах, Винсенте спомена, че имаш много голям талант. След няколко години всяко ателие щяло да си оближе пръстите, ако можело да те вземе на обучение. Той явно храни големи надежди за теб.

— Тъкмо затова в завещанието си той ми остави рецептата за винсентовото синьо — обясни Леонардо, като следеше за реакцията на маестро Бартолини.

— Това не го знаех. Но всъщност за мен е голямо успокоение, че Винсенте не се мисли за безсмъртен. Би било неизмерима загуба, ако един ден заедно с него този свят напусне и неговото несравнимо синьо.

— Рецептата беше открадната, маестро Бартолини.

Маестрото се стресна и смръщи чело. Веждите му бяха много гъсти и почти се ключаха над очите му.

— Какви ги говориш!? — рече объркано той.

— Беше открадната от човек със сини ръце, който едва не ме прегази с коня си.

— Винаги казвам на учениците си, че трябва да си мият ръцете веднага, след като са рисували, при това много старателно. Ако се изчака по-дълго, боята попива в кожата и след това трябва да се чака дълго, докато избледнее. — Маестро Бартолини се изсмя дрезгаво. — Пък и какво впечатление би направило това на клиентите ни?

— Преди малко се сблъскахме с един човек, който би могъл да е конникът със сините ръце — намеси се Карло. — Той едва не мина през Леонардо с коня си, а по ръцете му имаше боя! Поне на едната от тях!?

Маестро Бартолини поклати глава.

— Това беше Цезаре ди Монти. Богат търговец, който със сигурност няма понятие от живопис, а и не е крадец на боя.

— Но... — Карло погледна към Леонардо.

В този миг маестро Бартолини ги подкани с движение на ръката да го последват.

— Елате с мен, мога да ви покажа как този изискан господин си насини ръката.

Леонардо вдигна рамене. Те последваха маестрото в съседното помещение, където беше поставена голяма картина. Това беше портрет на жена в много изискани дрехи. Тя носеше на шията си златна огърлица. На заден план се виждаше небе с птици и облаци.

— Господин Ди Монти ни поръча портрет на жена си — обясни маестро Бартолини. — Тъкмо го бяхме завършили, но този глупак непременно искаше да го пипне! Сега ще трябва някой от моите ученици да оправи поразииите!

За Леонардо нямаше съмнение, че и за тази картина е било използвано синьото на Винсенте. Цялото небе сияеше. За по-сигурно обаче той провери още веднъж с очилата.

— Ти искаш да знаеш всичко съвсем точно, нали? — измърмори Бартолини леко обидено.

— Ами той си е такъв... — намеси се Карло.

— Маестро Винсенте се чуди кой е могъл да го ограби — обади се Леонардо, след като се увери в автентичността на синьото. — Очакваме в най-скоро време някой да започне да произвежда синя боя по неговата рецепта и тогава маестро Винсенте ще бъде в голяма беда, защото след това едва ли вече художниците ще си правят труда да бият път чак до Винчи за боята.

— Само при условие, че този крадец успее да смеси съставките толкова добре, както го прави Винсенте — отбеляза Бартолини.

Леонардо изгледа изпитателно маестрото.

— Крадецът трябва да е действал по поръчение на някого, който има нужда от големи количества от тази боя.

— Иначе рискът не си струва — умно хлапе си ти — промърмори Бартолини.

Той издържа на изпитателния поглед на Леонардо. Момчето се чудеше дали може да изрече съвсем открито пред майстора подозрението, че може би самият той стои зад кражбата и е изпратил един от своите ученици. Най-вероятно той направо ще ме изхвърли от ателието, мислеше си Леонардо.

Той предпочете да пристъпи към същността на посещенията си по-предпазливо.

— Крадецът е бил видян, маестро Бартолини — започна той. — Конник с ръце, оцветени в синьо, който очевидно е научил в странноприемницата на Винчи къде Винсенте е оставил завещанието си.

— Значи е бил видян от мнозина? — попита замислено Бартолини.

Леонардо не отговори, вместо това отмести поглед встрани.

Внезапно Бартолини се засмя.

— Вярно е, че купувам от Винсенте големи количества от синьото. Но затова пък той ме снабдява с предимство и дори понякога запазва за мен известно количество.

— Не ви ли се е искало самият вие да притежавате рецептата?

— Да откраднеш рецептата за някой цвят от друг е безчестно! Ще ме изключат от гилдията на майсторите и никой никога повече няма да поръча картина при мен! — Бартолини поклати глава. — Защо да поемам този риск? Ателието ми върви отлично. Имам повече поръчки, отколкото мога да изпълня — дори наскоро ми се наложи да отклоня поръчката за стенописите в двореца на семейство Даренцио.

— Чух за грамадните куполни стенописи, които трябвало да се изпълнят там.

Бартолини вдигна рамене.

— Сега поръчката ще поеме работилницата на някогашния ми ученик Паоло. Е, мога да си позволя да му я дам.

— Това да не е същият Паоло, който е в списъка с клиентите на маестро Винсенте? — наостри уши Леонардо.

Бартолини кимна.

— Несъмнено! Наричат го Паоло от Пиза.

Леонардо добре си спомняше това име. Това беше клиентът, когото чудака Винсенте чакаше в деня преди кражбата и който така и не се появи. Може би защото междувременно бе откраднал рецептата и искаше сам да произвежда боята?

Леонардо се обърна още веднъж към маестро Бартолини.

— Имам още един въпрос: мога ли да разгледам вашето ателие и да видя как работят учениците ви?

Бартолини се усмихна.

— Аха, ти може би искаш да провериш дали някой от моите ученици няма сини ръце? Или се надяваш, че някой ще ти издаде нещо

повече за тайните на ателието? Ами хайде, върви! Нямам нищо за криене. Но ако тръгнеш да пускаш слухове за нас, горчиво ще съжаляваш.

— Не се занимавам с клюки — увери го Леонардо. — Освен това желанието ми да разгледам ателието няма нищо общо с това.

— Ами...?

— Маестро Винсенте сигурно ви е споменал вече, че според него аз имам талант. Той вярва, че имам бъдеще на художник. Аз обаче не съм толкова убеден в това. Затова бих искал да надникна зад раменете на учениците ви.

— Искаш да знаеш какво се очаква от тях?

— Точно така.

— Това ми харесва — кимна Бартолини. — Този, който наистина иска да стане художник, трябва първо да научи, че има още много за учене — но това ти очевидно вече го знаеш! Огледай се добре! А когато се върнеш във Винчи, предай на маестро Винсенте моите поздравии. Дори някой да успее да произведе синьо със същото качество с помощта на откраднатата рецепта и да го предлага на половин цена, аз винаги ще си поръчвам боя при Винсенте!

В КАПАН

Леонардо се оглеждаше из ателието, а Карло го следваше по петите.

— Ти много умело поласка маестрото — прошепна той. — Сега спокойно може да се огледаме за улики... Ами ако ателието му има все пак нещо общо с нашия случай?

— Не съм го ласкал — отвърна Леонардо. — Всичко, което казах, е самата истина.

Карло се намръщи.

— Ти какво — шегуваш ли се? Не мога да повярвам, че човек като теб наистина се съмнява дали има талант за живопис.

— Така е. Освен това вече не вярвам, че маестро Бартолини има нещо общо с кражбата.

— Само защото твърди, че е... как беше... мъж на честта и никога не би използвал откраднатата рецепта?

Леонардо поклати глава.

— Мисля, че просто не му е необходимо. Той получава достатъчно синя боя от маестро Винсенте — защо да поема риска да бъде изключен от гилдията на художниците?

— А този господин Ди Монти, на когото ръката му беше оплескана със синьо?

— Както се оказа, той не се е стърпял и е пипнал картината. Всъщност ние търсим някого, при когото боята е попила дълбоко в кожата, защото постоянно работи с нея или се опитва да създаде своя собствена синя боя!

Леонардо погледа с възхищение работата на няколко от учениците — копираха картините така, че оригиналът и копието не можеха да се различат. Всеки щрих на четката беше на точното място. Съмненията на момчето, че би могъл да постигне същото, се засилиха. Един от учениците заговори Леонардо. Казваше се Енрико и дялаше

скулптура от каменен блок. Вече се различаваха очертанията на конник.

— Опитвам се да направя статуята колкото се може по-близка до живота — рече Енрико. — Също както са го правели римляните и гърците преди много време.

— Не е ли необходимо за тази цел да се познава много добре човешкото тяло? — попита Леонардо.

Енрико се изсмя.

— Аз правя само грубата форма — същинското дялане на камъка е работа на маестрото.

В този момент в работилницата влезе човек с широко наметало. Лицето му беше скрито под качулката. Леонардо забрави за скулптурите и насочи цялото си внимание към тайнствения посетител, който разговаряше с маестро Бартолини.

— Не, няма да стане! — поклати глава маестрото. — Не съм променил мнението си! Не мога да ти помогна, Паоло! Съжалявам.

След това мъжете заговориха по-тихо и вече не можеше да се разбере за какво става дума. На всичкото отгоре точно в този момент Енрико взе да удря още по-силно с чука по длетото. Маестро Бартолини и мъжът, когото той нарече Паоло, продължаваха да разговарят. Паоло се обърна, така че лицето му се видя под качулката. Имаше остра брадичка, както бе тогавашната мода. Сега погледът му се насочи към Леонардо.

— Знаеш ли какво става там? — обърна се Леонардо към Енрико.

— А, това е Паоло от Пиза. Той получи поръчката за стенописите във вила Даренцио. Но сега му трябва големи количества от винсентовото синьо. Той вече на два пъти се опитва да убеди маестро Бартолини да му продаде от синьото. Но маестрото пази запасите си за нашите поръчки. А пък маестро Винсенте може да му достави малка част от необходимото.

— Разбирам — промърмори Леонардо.

Паоло направи гневен жест. При това ясно се видя, че ръцете му са оцветени в синьо.

— Това може да е нашият човек! — обади се Карло.

Леонардо кимна. В този миг Паоло излезе от ателието и хлопна вратата след себе си.

— Трябва да го проследим! — реши внезапно Леонардо и се обърна към Енрико: — Не се обиждай, но трябва да тръгваме. Беше ми интересно да поговорим.

Леонардо и Карло се втурнаха през работилницата с такава скорост, че Карло едва не преобърна един статив с картина на него.

— Внимавай, непохватнико! — развика се ученикът, който в този момент работеше върху картината и не можеше да стори нищо, понеже в дясната си ръка държеше четка, а в лявата — палитра.

Но за щастие Леонардо внимаваше и успя да задържи картината в последния момент.

— О, съжалявам много! — притесни се Карло.

Момчетата продължиха колкото се може по-бързо към изхода. Тогава внезапно гласът на маестро Бартолини ги закова на място.

— Ей, вие двамата, спрете веднага!

В работилницата настъпи тишина — толкова гневен беше викът на маестро.

Бартолини тръгна към Карло и Леонардо, като ги пронизваше със строгия си поглед.

— Ако си мислите, че Паоло от Пиза има нещо общо с кражбата на завещанието...

— Той има синя ръка! — напомни му Леонардо. — Другата не я видях, но...

— Я помисли още веднъж! — прекъсна го маестро. — Ръцете му са посинели, защото той от много време се опитва да получи синьо, което да прилича на боята на маестро Винсенте. За съжаление — напразно.

— И понеже сега му трябва големи количества от синьото, за да изпише таваните във вила Даренцио, той има мотив! — възрази Леонардо.

— Но ако той вече притежаваше рецептата, не би дошъл при мен да ме моли да му продам от моите запаси. Той искаше да ми плати двойно повече от това, което съм дал на маестро Винсенте. — Бартолини поклати глава. — На грешен път сте, момчета!

— Ще видим! — промърмори Леонардо.

Всъщност той изобщо нямаше намерение да бъде толкова неучтив и да обръща гръб на маестрото, но случаят беше спешен и нямаше време за любезности.

— Хайде, Карло! — извика Леонардо, дръпна вратата и момчетата се озоваха навън.

— Ето го там! — Карло посочи напред.

В края на улицата се виждаше конник, който яздеше спокойно с отпуснати юзди. Преди да завие в една пресечка, той се обърна назад и погледна към Леонардо и Карло.

Двете момчета тъкмо тичаха след него, за да не изпуснат следите му. Тогава ездачът пришпори коня и препусна. Когато Леонардо и Карло стигнаха пресечката, по която зави Паоло, от него нямаше и следа. От далечината само се носеше затихващият тропот на копита по паважа. Карло въздъхна отчаяно.

— Сигурно е завил нанякъде!

— Ами тогава ще намерим ателието му с питане — заяви решително Леонардо.

— Дали да не го направим някой друг път? — попита Карло.

Леонардо го погледна изненадано.

— Защо друг път? Убеден съм, че сме на правилната следа и нищо не може да ме отклони от целта малко преди да съм я достигнал!

— Исках само да кажа...

— Какво?

Карло преглътна и се хвана за корема.

— Гладен съм. Не сме спрели и за миг вече половин ден...

Карло беше прав. Провизиите, които бяха взели за пътя до Флоренция, бяха в странноприемницата на Алберто. Леонардо усещаше как и неговият стомах дава знаци, но и през ум не му минаваше да се върнат само затова в странноприемницата, която беше точно на другия край на града.

— Е, няма да умрем от глад — махна с ръка Леонардо.

— Ами дано да е така! — примири се Карло.

Те питаха навсякъде за ателието на Паоло, но един им казваше едно, друг — друго, и момчетата само се лутаха насам-натам.

Някакъв търговец на зеленчуци, който караше магарешката си каручка по улицата, си спомни, че бил чувал веднъж за ателието на човек с името Паоло.

— То е в стария римски град, точно от другата страна на реката — рече им той.

Леонардо и Карло се упътиха натам. От другата страна на реката момчетата стигнаха до квартала, който им описа търговецът на зеленчуци. Но никъде не откриха ателието на Паоло. Питаха и други хора, които срещнаха по пътя си. Сред тях имаше и войник от градската стража, който обаче не се интересуваше от картини и не знаеше къде се намира ателието на Паоло.

— Ако това беше някое от големите и известни ателиета, веднага щях да се сетя — заяви важно той, но Леонардо се съмняваше.

Накрая им помогна един пекар. Той им описа сложен път през лабиринт от тесни улички.

— Да, човек би помислил, че на един толкова надарен художник като Паоло, му се полага по-добър подслон — поклати глава пекарят. — Но това скоро ще се промени — нали той получи поръчка да изпише таваните на вила Даренцио. Предполагам, че след това ще може да си позволи по-добро ателие.

— Често ли виждате Паоло? — попита Леонардо.

— Той купува хляб от мен и аз доста често му давам кредит, защото не може да си плати. Дълго време не му вървеше, но сега като че всичко се обърна към добро. — Пекарят се наведе напред и продължи с тих глас: — Предполагам, че искате да се главите при него за помощници. Носи се слух, че Паоло използва деца от улицата за миене на четките и носене на кофите с боя.

— Действително си мислехме нещо такова... — призна Леонардо с надежда, че пекарят ще му разкаже още нещо.

— Но това бързо се разчу — продължи пекарят. — Може и да сте закъснели и Паоло да няма нужда от повече помощници.

Леонардо и Карло тръгнаха да търсят ателието на Паоло, като този път следваха указанията на пекаря. Според него ателието трябваше да е в партера на една двуетажна къща. Двете момчета се озоваха в тясна и тъмна уличка. Тук живееха надничари със

семействата си. Много рядко между техните къщи можеше да се види работилницата на някой занаятчия. Уличката беше толкова тясна, че когато бутаха по нея някоя по-широка двуколка, минувачите трябваше да се крият във входовете.

Внезапно от две съседни улици се появиха десетина момчета. Най-големите бяха на по дванадесет или тринадесет, най-малките — на около девет години.

— Аха, ето ги тия двамата! — рече едно от момчетата. Беше най-големият, с тъмна къдрава коса и панталон, покрит с пъстроцветни кръпки.

— Да, описанието съвпада — съгласи се друго от момчета, което нямаше предни зъби.

— Не ги пускайте! — извика трети.

Момчетата преградиха пътя на Леонардо и Карло.

— Ей, какво става тук? — прошепна Карло.

— Май нещо, което няма да свърши добре за нас — сниши глас Леонардо. — На тези приятелчета явно не им харесва, че сме тук.

Момчетата стояха със скръстени ръце и гледаха мрачно Леонардо и Карло.

— По-добре да изчезваме — предложи Карло. — Сигурно има и друг път към ателието на Паоло от Пиза.

Карло се обърна. Леонардо не беше толкова страхлив и предпазлив като приятеля си, което неведнъж ги беше въвличало в опасни ситуации. Но този път и той не искаше да си създава неприятности. Момчетата изглеждаха доста враждебно настроени, макар и да не беше ясно защо.

— Ами да се махаме — съгласи се Леонардо.

Но още преди да направят и няколко крачки, отзад се появи друга група момчета, които препречиха пътя им за бягство.

— Сипахме ги! — извика един от тях.

— В никакъв случай не бива да ги оставим да избягат! — обади се друг.

Двете групи започнаха да настъпват напред. Нямаше измъкване. Леонардо и Карло бяха в капан.

НАПАДЕНИЕТО НА УЛИЧНАТА БАНДА

— Какво искате от нас? — попита Карло.

Безсмислено беше да бягат, защото нямаше къде. Отпред и отзад улицата беше преградена от плътна редица побойници със свити юмруци.

— Същото исках да ви попитам и аз — заяви момчето с къдравите коси и кърпения панталон. — Не съм ви виждал друг път тука.

— Не носим в себе си нищо, което бихте могли да откраднете! — извика Карло, който едва не напълни гащите от страх. Той ставаше все по-неспокоен и отчаяно се надяваше Леонардо да бъде осенен от някоя от своите блестящи идеи, която да ги измъкне от капана, в който бяха попаднали. — Казвам ви самата истина! — повтори той и извади навън джобовете на елека си.

— Чухте ли? — провикна се къдрокосият. — Този тип ни подозира, че сме крадци!

— Да му се не види! — отвърна му някой.

Трети добави:

— Дори само затова заслужават един хубав пердах.

— Точно така! — извикаха в хор останалите.

— Дайте им да разберат! — подкани ги хилаво хлапе със сплескани тъмни коси.

Но къдрокосият вдигна ръка. Явно той беше главатарят на бандата.

— Но какво искат от нас, щом не са крадци? — взе да се паникьосва Карло.

Леонардо не успя да отговори на приятеля си, защото къдрокосият се хвърли към него и го блъсна в рамото. Леонардо залитна. Къдрокосият беше цяла глава по-висок от него.

— Чуйте ме добре, да не съм ви видял никога повече тук, разбрахме ли се?

— Търсим ателието на Паоло от Пиза — намеси се Карло.

Къдрокосият обърна лице към Карло и изкриви уста в подигравателна усмихва.

— Възможно е, но може би Паоло от Пиза не иска да отивате при него!

— Добре ли познавате Паоло? — попита Леонардо.

Момчетата се приближиха още повече и ги заобиколиха в кръг. Къдрокосият отново удари Леонардо. Момчето залитна две крачки назад и се озова пред един от другите гамени, който също го блъсна.

— Не искаме да се бием с вас — рече Леонардо помирително.

— Ние обаче искаме! — отвърна нагло къдрокосият.

Леонардо не успя да реагира навреме на следващия удар. Юмрукът на къдрокосия се стовари право в носа му. Момчето сграбчи Леонардо и го хвърли на земята. Леонардо се опита да се освободи от хватката на противника си, но той беше много по-едър и силен от него. Леонардо нямаше никакъв шанс.

— Така ще ви наредим, че никога повече няма да посмеете да припарите тук! — задъхваше се от гняв къдрокосият, докато притискаше Леонардо към земята. Блъснаха и Карло до него. Беззъбият и едно високо силно момче с кръгло лице се нахвърлиха върху Карло.

Другите викаха силно и насъскваха нападателите.

— Давай, свети му маслото! — извика един от тях.

Леонардо остана без дъх, толкова здрава беше хватката на къдрокосия. В същото време някой забиваше ожесточено юмруци в корема му. Леонардо се претърколи на земята, за да се освободи от хватката на противника си. Отблъсна с все сили къдрокосия от себе си, но в същия миг отново го сграбчиха. Врявата беше оглушителна. Останалите членове на бандата окуражаваха с крясъци онези, които се бяха нахвърлили върху двете момчета.

Силно конско цвилене заглуши крясъците на побойниците. Внезапно настана тишина. Конят се вдигна на задните си крака, но ездачът веднага го укроти. Беше облечен като войник от градската стража. На бедрото му висеше меч, а на раменете имаше наметало, закопчано с катарамы, върху която ясно се виждаше гербът на Флоренция.

— Веднага престанете! — нареди ездачът.

Момчетата пуснаха Леонардо и Карло, отстъпиха назад и се разбягаха. Някои от тях изчезнаха в страничните улички, други — във входовете на къщите. Бандата се разпръсна за миг, с почти същата скорост, с която се появи минути по-рано.

Леонардо и Карло се надигнаха и изтупаха дрехите си. Носът на Леонардо кървеше.

— Боли ли? — попита Карло.

— Ще ми мине — измърмори Леонардо. — Ей сега ще спре.

Той вдигна поглед към конника.

— Не знам защо ви биеха — рече стражът, — но най-добре е повече да не се мяркате по тези места!

— Вие сте човек от градската стража, нали така? — попита мрачно Леонардо.

Конникът кимна.

— Аз съм командир Флавио Скиреа.

— Не е ли ваша задача да ни закриляте и да гарантирате, че можем да се движим свободно навсякъде в този град? — попита Леонардо.

Центурионът се намръщи.

— Със сигурност не е наша задача да разтърваваме биещи се деца. Така че за да нямате в бъдеще повече неприятности, просто избягвайте този район. Аз със сигурност няма да мога да ви охранявам на всяка крачка. А сега се махайте от пътя ми! Службата ми за днес отдавна приключи и се прибирам вкъщи!

— Вие казахте, че не е ваша работа да разтървавате деца. — Леонардо избърса с ръкав кръвта, която се стичаше от носа му. — А какво ще кажете за престъпленията? Това е по вашата част, нали така, центурион!

— За какво говориш? Как си позволяваш да ми държиш такъв тон!

— В никакъв случай не искам да ви обидя.

— И за какво престъпление става дума?

— За нападение и кражба на завещание. Освен това баща ми е бил ударен силно по главата. Той е нотариусът господин Пиеро д'Антонио и работи за семейство Медичи!

Центурионът изгледа Леонардо от горе до долу. След схватката с главатаря на уличната банда, който хубаво го беше овалял в уличната мръсотия, момчето имаше окаян вид.

— Баща ти е нотариус на градоначалника? — Центурионът Флавио Скиреа се разсмя с прегракнал глас. — Ти вярваш ли си? Сигурно си талантлив фантазьор. Но тогава би трябвало да облечеш фантазиите си в рими, да си намериш място на пазарния площад, да си вземеш лютня и да ги пееш под неин съпровод, вместо да ми досаждаш с тях.

— Това е самата истина! Ние сме по следите на едно престъпление!

— Едно е сигурно — ако останете още малко тук, ще отнесете як пердах. Така че плюйте си на петите и да ви няма!

С тези думи центурионът пришпори коня и препусна по тясната уличка.

— Какъв глупак! — ядоса се Леонардо, докато гледаше как конникът изчезва зад най-близкия завой.

— Не бива да го съдиш прекалено строго — рече Карло.

— Как да не го съдя? Та той не прояви никакъв интерес към кражбата на винсентовото синьо. Дори не успях да му обясня за какво става дума.

— Но ако не беше се появил, щяхме да си изпатим зле, Леонардо. Не забравяй това. А сега да послушаме съвета на центуриона и да изчезваме от тук колкото се може по-бързо.

Леонардо преглътна и сви юмруци.

— Трябва непременно да открием ателието на Паоло! — настоя той.

— И каква полза от това? Нали се досещаш, че онази банда дебне зад следващия ъгъл. Изобщо няма да успеем да припарим до ателието на Паоло. На всичко отгоре може да се окаже, че това са момчетата, които Паоло е наел за помощници. Ясно е, че не искат да се появява конкуренция. Сигурно са си помислили, че и ние искаме да спечелим някой и друг флорин.

Леонардо обаче беше на друго мнение.

— Не! Мисля, че именно Паоло е човекът, който едва не ме стъпка с коня си. Той е откраднал завещанието с рецептата за винсентовото синьо.

— Но ти все още нямаш никакво доказателство, Леонардо.

— Всичко се връзва! Маестро Винсенте го чакаше да дойде и да купи от неговото синьо. Но преди да отиде в работилницата му, Паоло е минал през странноприемницата на родителите на Джана. Там е чул за завещанието, защото Николо не е могъл да си държи устата затворена. И ето, че се е появила възможност най-сетне да си набави достатъчно от боята. Винсенте винаги е снабдявал маестро Бартолини с предимство — за Паоло нямало да остане достатъчно боя, за да изпише таваните на вила Даренцио.

— Мислиш, че той не е имал друг избор? — погледна го изненадано Карло.

Леонардо кимна.

— Паоло просто е бил притиснат от обстоятелствата.

— Имам един аргумент срещу твоята теория, Леонардо.

— Така ли?

— Същото, което каза маестро Бартолини: защо Паоло ще иска да купи синя боя от Бартолини, след като вече притежава рецептата? Та нали сега той може да си приготви толкова винсентово синьо, колкото му е необходимо!

— Ами възможно е да не е успял да забърка правилно сместа.

— Защо да не може? Това си го изсмука от пръстите, Леонардо.

— Не е точно така! Освен това имам идея как бихме могли да докажем, че Паоло е крадецът.

— Ами това е съвсем ясно! Доведи Джана или някой друг, който го е видял в странноприемницата, и готово. Но дори и да го разпознаят, това само доказва, че същия ден е бил във Винчи — това няма връзка с нападението над баща ти и кражбата на рецептата. Също като сините ръце! Сигурно има дузини майстори на бои и алхимици във Флоренция, които вече са опитали да получат тази смес и по цели нощи са си топили ръцете в багрила.

Но Леонардо си знаеше своето.

— Да вървим към ателието! — подкани той Карло.

В същия момент иззад една къща надникна беззъбото момче. То искаше да провери дали центурионът от градската стража е изчезнал и отново е чисто.

Последва силно изсвирване.

— Мисля, че идеята ти не е добра, Леонардо. Какъвто и да е планът ти — ще трябва да го промениш!

ВЪВ ВИЛА ДАРЕНЦИО

Леонардо и Карло напуснаха опасния квартал колкото се може по-бързо. Беззъбото момче вървя след тях известно време. Виждаха го да се появява от време на време зад някой ъгъл, но не смееше да приближи повече, защото беше без приятелите си.

Планът на Леонардо беше да стигнат до ателието на Паоло по заобиколен път. Но накрая и той призна, че няма да успеят.

— Тази банда ще ни проследи, откъдето и да минем — поклати глава Карло. — Искаш ли да ти кажа нещо? Започвам да си мисля, че този Паоло съвсем нарочно е поръчал на бандата да ни държи под око и да ни прогони от тук!

— Разбира се, че е така! — отвърна малко грубо Леонардо. Той явно се изненада, че приятелят му едва сега се е досетил за тази възможност. — Нищо чудно маестро Бартолини да му е казал, че издирваме крадеца на рецептата. За съжаление, не успяхме да чуем за какво си говореха двамата. Разбираш ли сега защо съм убеден, че Паоло е върната следа към разкриването на кражбата?

Най-накрая двамата прекосиха Арно и най-сетне се почувстваха в безопасност.

Беззъбото момче остана на другия бряг на реката и зачака там.

— Този тип ни наблюдава — промърмори Карло.

Леонардо кимна:

— Да! Иска да е сигурен, че сме си тръгнали. Иска също да знаем, че ни наблюдава.

— Преди малко ти спомена нещо за някакво доказателство срещу Паоло — сети се Карло. — И какво е то?

— Засега не мога да ти кажа. Ако се заблуждавам, просто няма да открием нищо.

— Да открием ли? Но какво?

— Имай ми доверие. Следващата ни цел е вила Даренцио.

— И какво ще търсим там, ако ми е позволено да попитам?

— Ще събираме доказателства. Хайде!

В този момент забиха камбаните на катедралата, която се извисяваше величествено над града. Беше пет часът следобед. Всъщност отдавна вече беше време да се връщат в странноприемницата на Алберто. Карло се притесняваше, че бащата на Леонардо много ще се ядоса, ако се върнат по-късно от уговорката. Но той изобщо не посмя да предложи да се връщат в странноприемницата, защото когато Леонардо си наумеше нещо, той преследваше целта си докрай — докато не стигнеше до решение, което го задоволява. Преди това той просто нямаше очи и уши за нищо друго.

Леонардо и Карло разпитаха за местонахождението на дома на Микеле Даренцио. Упътиха ги към внушителна постройка с вътрешен двор, до който се стигаше само след като се минеше между тежковъоръжените стражи на портата. Сградата приличаше на малка крепост в пределите на градските стени — не толкова голяма и великолепна като двореца на семейство Медичи, пред който Леонардо се беше озовавал вече при друг случай, но все пак много по-голяма от пет или шест от най-големите къщи във Винчи, взети заедно.

— Би могъл да ми довериш малко повече за твоя тайнствен план, след като съм тръгнал с теб да го изпълнявам — недоволстваше Карло.
— А може би няма никакъв план и цялата тази работа не е нищо повече от твое внезапно хрумване?

— Такива внезапни хрумвания могат да бъдат много полезни! — напомни на приятеля си Леонардо.

— Да, но само когато не се касае за някоя внезапно появила се фиксидея, от която, както се вижда, изобщо не можеш да се освободиш.

Леонардо погледна Карло много сериозно.

— Трябва непременно да видя дали Паоло вече е започнал стенописите — обясни той след известно колебание.

— Защо?

— Защото боята, която е използвал, ще го издаде. Пред такова доказателство нито градската стража, нито гилдията на художниците ще могат да си затворят очите.

— Продължавам да не схващам!

— Не се притеснявай — ще схванеш! Сега е по-важно да измислим начин да влезем в куполните зали на двореца.

— Ами ако Паоло все още е там?

— Не вярвам. Предполагам, че отдавна е приключил за днес.

— И откъде си сигурен? Да не си станал ясновидец?

Леонардо се усмихна.

— Ни най-малко. Аз просто наблюдавам внимателно хората. Първо след шест часа вечерта Паоло едва ли би намерил носачи и помощници. Освен това нали той в момента има проблем с набавянето на достатъчно синя боя. Значи ще се посвети на откраднатата рецепта и ще опита да получи винсентовото синьо.

— При условие че той е нашият човек!

— Правилно. А сега нека проверим какво е свършил Паоло досега.

— Моля?

Карло си помисли, че му се е причуло. Но Леонардо вече крачеше смело към стражите пред входа на вила Даренцио.

Карло се поколеба, а после последва Леонардо. Надявам се само идеята му да е достатъчно добра, мислеше си той.

Леонардо се обърна към по-едрия от двамата стражи.

— Изпраца ни маестро Паоло. Предполагам, нямате нищо против да влезем вътре.

Стражът се обърка. Той смръщи чело, подпря се на алебардата си и бутна назад кожената си барета. Той огледа Леонардо от горе до долу, а след това премести недоумяващия си поглед към Карло.

— Маестро Паоло — този, който рисува таваните на двореца — добави Леонардо, защото реши, че пазачът не е информиран добре за това, което се случва вътре. Възможно бе също Паоло да използва друг вход на внушителната сграда. Сега вече стражът реагира. Той се ядоса.

— Знам много добре кой е маестро Паоло! — изръмжа той. — Той приключи за днес преди доста време.

— Знам, знам! — рече спокойно Леонардо. — Нали затова ни праца. За съжаление, той не може да открие една от скиците си и реши, че може да я е оставил някъде из залите. Но за да може да продължи с изписването на куполите, трябва първо да завърши скиците. Някои от нещата, които си е бил намислил, не се получават и затова трябва да промени скиците.

— Аха, и ти трябва да му занесеш скицата? — схвана стражът.

— Да — потвърди Леонардо. — Иначе маестро няма да може да работи тази нощ.

— Нека по-добре попитаме нашия господар — предложи другият пазач.

В последния миг Леонардо се сети за още един аргумент, с който се опита да предотврати въвличането на господаря на дома в цялата история. Това само щеше да усложни нещата.

— Не, по-добре не! — възрази той. — Ако господин Микеле Даренцио научи, че маестро Паоло не може да открие скицата си, той вероятно ще реши, че маестро е небрежен. И затова ще е по-добре да уредим цялата работа тихомълком.

— Не знам — промърмори по-дребният пазач. — Тази работа ми се вижда доста съмнителна.

— Но малкият говори доста смислено — той явно не е от онези хлапета, които носят нещата на маестро, а някой от неговите чираци.

— Не съм го виждал досега!

— Аз, честно казано, до днес не бях идвал тук — призна Леонардо. — Трябваше да събера инструментите на маестро от двореца Медичи, там беше последната му голяма поръчка.

И Леонардо заговори за двореца на градоначалника на Флоренция. Нали беше влизал вече веднъж там — през страничния вход наистина, но от разказите на баща си знаеше още много подробности за Козимо де Медичи, най-могъщия човек в града. Леонардо се държеше така, сякаш Козимо му е добър познат. Обикновените граждани много рядко виждаха Козимо, който беше на повече от осемдесет години. Понякога той се появяваше на заседанията на градския съвет или за да държи кратка реч. Но напоследък това се случваше все по-рядко. Във всеки случай двамата пазачи останаха с впечатлението, че всичко, което говори Леонардо, е самата истина.

— Ами влизай тогава — реши се по-едрият.

— Приятелят ми трябва да дойде с мен.

— Ами да влиза и той.

— И трябва някой да ми покаже къде е работил маестро през последните дни — продължи Леонардо. — Аз познавам доста добре двореца на Медичите, защото в продължение на четири седмици имах работа там, но в този дворец не съм влизал.

По-едрият от двамата пазачи въздъхна, а по-дребният рече:

— На твоя отговорност!

Пазачът поведе Леонардо и Карло към вътрешния двор. Около тях във всички посоки бързаха куриери. Но понеже Леонардо и Карло крачеха, придружени от страж, никой не им обръщаше внимание.

Целите стени на широките коридори бяха покрити с картини. Много от тях бяха портрети и Леонардо предположи, че това са портретите на членовете на семейство Даренцио. Стражът пътъом им разказа, че историята на това семейство може да се проследи назад чак до римско време.

Най-сетне стигнаха една куполна зала, която беше съвсем празна. В помещението нямаше никакви мебели, изнесени бяха и картините, които бяха украсявали стените. Само петната по стените издаваха къде са висели.

Причината беше ясна — обзавеждането не биваше да се повреди, докато Паоло от Пиза работи със своите бои.

На едно място той беше започнал вече да рисува сцена, която показваше Моисей, който извежда народа си от Египет и отваря път през Червено море, за да могат израилтяните да избягат от фараона и неговите войници. Не само небето тук трябваше да бъде изпълнено с винсентово синьо, но и разделеното море. Стенописът беше наполовина завършен. Самият Моисей беше почти готов. Вляво и вдясно от него се виждаха майка му Мириам и брат му Аарон с разширени от страх очи, обърнали поглед към приближаващата колесница на фараона. Точно под стенописа беше вдигнато скелето, на което рисуваше Паоло.

— И къде сега да търсим скицата? — попита стражът.

Леонардо посочи най-горната платформа на скелето.

— Ей там горе, естествено.

Без да пита повече, той се закатери по стълбата на скелето, която здравата се клатеше.

— Внимавай! — извика уплашено Карло.

— Защо не идваш с мен?

Леонардо стигна до върха на скелето. Там маестро Паоло беше оставил палитрата си и няколко четки. Скелето беше толкова високо, че маестрото достигаше до тавана, както си седеше, и можеше да рисува на спокойствие и най-дребните детайли. Леонардо обаче трябваше да се изправи в цял ръст, за да може да докосне тавана.

Той извади издрасканите очила и огледа малкото сини повърхности, които вече бяха положени. Част от тях от пръв поглед можеха да се разпознаят като винсентово синьо. Проверката с увеличителните стъкла на очилата го доказваше, ако човек разбира за какво става дума. А Леонардо знаеше точно какво да гледа, фините линии и бразди от космите на четката бяха много характерни.

Останалите сини повърхности нямаха същата яркост. Това синьо изглеждаше някак по-бледо, макар и да беше много по-добро от повечето бои, които можеха да се купят от обикновените работилници за бои. В сравнение с винсентовото синьо обаче, имаше очевидна разлика. Леонардо огледа и тези повърхности през увеличителното стъкло.

И тук линиите и браздите изглеждаха също както при винсентовото синьо! Боята очевидно имаше същия състав. Същият материал, помисли си Леонардо. Но не и същият нюанс на цвета!

— Намерих доказателството, Карло! — провикна се развълнуван той.

Напълно беше забравил, че стражът още е в залата и се чуди защо Леонардо се бави толкова дълго горе.

— Я слизай бързо долу! — намръщи се стражът.

— Един момент! — гласеше отговорът на Леонардо.

Той взе със себе си палитрата, върху която можеха да се открият полуизсъхнали петна от двата сини цвята.

Сетне внимателно се спусна по стълбата на скелето, като придържаше с дясната си ръка палитрата. Тя сега беше най-важното доказателство в неговото разследване.

Леонардо беше много доволен, че стигна до долу без произшествия и усеща под краката си твърда земя.

— И къде е сега тази скица? — попита недоверчиво стражът.

Леонардо вдигна рамене.

— Откъде да знам. Горе я нямаше. — Той се обърна към Карло. — Маестро Паоло страшно ще се разгневи, когато се появим при него без скицата, но поне ще му занеса палитрата — нали трябваше да вземем и нея.

Леонардо смигна незабелязано на Карло. Той разбра и се включи в театъра, който разиграваше Леонардо пред пазача.

— О, вярно, бе! Палитрата! За малко да забравим за нея!

— Мисля, че маестрото е оставил скицата си някъде в ателието и вече е забравил къде я е дянал — реши Леонардо. — Той наистина не е толкова стар, че паметта му да отслабва, по-скоро е твърде вгълбен в своето изкуство!

Стражът гледаше недоверчиво двете момчета. Той като че започваше да подозира нещо нередно.

— Имам едно такова неясно чувство, че беше грешка да ви пускам тук — рече накрая той.

— О, не! — успокои го Леонардо. — Това изобщо не беше грешка и сигурно тази ваша постъпка ще бъде оценена по достойнство.

— А сега изчезвайте! — нареди стражът. — Не искам да си имам ядове!

ДРЪЖТЕ КРАДЕЦА!

Когато Леонардо и Карло най-сетне се прибраха в странноприемницата на Алберто, вече се здрачаваше. Отне им доста време да пресекат огромния град още веднъж, защото през цялото време не бяха много наясно в каква посока се движат. Едва когато стигнаха укреплението от източната страна на Флоренция, се почувстваха в свои води.

— Най-сетне! — извика господин Пиеро, когато двете момчета прекрачиха прага на странноприемницата.

Той си запроправя път между хората. Докато се добере до момчетата, радостното облекчение по лицето му отстъпи място на гнева.

— Къде се губите? Ако добре си спомням, отдавна трябваше да сте тук!

— Да, знам, обаче...

Господин Пиеро се обърна към Карло.

— Надявах се, че поне ти ще внимаваш за него! Както всички знаем, нашият Леонардо понякога забравя за времето и се впуска, без да мисли, да преследва своите идеи.

— Съжалявам! — рече Карло и вдигна безпомощно рамене.

— Какво по-точно си мислехте, че правите! Вече бях започнал да се притеснявам!

— Затова пък случаят е разрешен! — обяви Леонардо.

— Какви ги говориш — и каква е тази палитра в ръцете ти! Я по-добре да се качваме на тавана. Тук е толкова шумно, че не можем да говорим на спокойствие.

— Да, но първо трябва да хапнем нещо. Толкова съм гладен, че ако не беше тази врява, куркането на червата ми щеше да се чува като жуженето на ято стършели!

Поръчаха на стопанина няколко палачинки, но не ги изядоха в гостилницата, а ги взеха със себе си в таванската стая. Карло изгълта своята набързо. Леонардо хапна няколко хапки и зарадва защо според него случаят вече е приключен.

— Погледни тези два цвята, татко! Едното е...

— ... винсентово синьо! — прекъсна го господин Пиеро. — Това виждам дори и аз, макар че нищо не разбирам от бои. Това синьо е някак по-блестящо!

— Точно така!

— А другото петно вероятно е от някакво синьо, което си е забъркал сам някой средно надарен художник — предположи господин Пиеро.

— Тук вече грешиш! Второто петно също е винсентово синьо — маестро Паоло от Пиза го е забъркал, следвайки стриктно рецептата, която е откраднал от твоята кантора.

— Но това синьо не блести и е много по-матово от другото. Това не може да е същата рецепта — възрази господин Пиеро.

— Съвсем същата е — поклати глава Леонардо. — В това отношение съм сто процента сигурен. Ако се разгледа петното през увеличително стъкло, става съвсем ясно. Работата е там, че този Паоло е пропуснал една съставка!

— И как така ще пропусне? — почуди се господин Пиеро. — Да не би да не може да чете и изобщо защо мислиш така?

Леонардо заговори със снишен глас.

— Всъщност, преди да тръгнем от Винчи, чудакият Винсенте ми издаде една тайна.

— Да, той ти прошепна нещо в ухото на изпроводяк, но толкова тихо и неясно, че дори аз не успях да разбера, макар че бях на коня зад теб — допълни Карло.

Леонардо кимна.

— Веднъж попитах Винсенте дали е написал рецептата с невидимо мастило — тогава той не ми отговори. Но когато тръгнахме за насам, той ми издаде какво е направил: записал е рецептата с обикновено мастило, но една от съставките все пак е била записана с невидимо мастило!

— Но защо толкова сложно? — почуди се Карло. — Нали е можел да напише всичко с невидимото мастило и тогава цялата

рецепта щеше да бъде скрита!

— Заблуждаваш се! — възрази Леонардо. — Ако беше написал всичко с невидимо мастило, крадецът веднага щеше да се досети, че трябва да нагрее листа или да използва някой друг метод, за да открие какво има върху празния лист. Кой краде такива рецепти? Ами естествено някой, който сам е художник или са му необходими бои. Такъв човек най-вероятно е запознат с невидимите мастила. — Леонардо поклати глава. — Не, Винсенте е постъпил много предвидливо! Понеже на листа се вижда по-голямата част от рецептата, крадецът изобщо не се е сетил, че нещо може да липсва! Това трябвало да знае само законният наследник.

— Тоест ти! — кимна господин Пиеро и се подсмихна.

— Да — потвърди Леонардо и посочи цветната мазка върху палитрата. — А това тук е доказателството, че маестро Паоло от Пиза е виновен! Защото кой иначе ще приготви боя, която се различава от винсентовото синьо само по липсата на една съставка, ако не е следвал написаното в откраднатата рецепта?

— Винсенте каза ли ти какво е това вещество? — попита Сер Пиеро.

— Да — кимна Леонардо. — Лимонов сок, който се забърква в боята в определено съотношение. Ако не се постигне точната пропорция, боята не блести.

— И все пак не ми е ясно как бихме могли да докажем нещо с изсъхналите петна върху палитрата на маестро Паоло! — призна господин Пиеро. — Впрочем самият аз също направих някои постъпки. Един приятел на семейство Медичи обеща да упражни влиянието си върху градската стража, за да предприемат нещо. Но той не ми даде много надежда. Тук, във Флоренция, едва ли някой се интересува, че във Винчи в някаква къща е станала кражба и са били откраднати няколко книжа. Както ти казах от самото начало, всичките ни усилия няма да доведат до нищо. Само репутацията ми ще пострада, защото колкото повече шум вдигаме, толкова по-бързо ще се разчуе историята, особено след като научи и градската стража.

— А може би градската стража не е правилният адрес — усмихна се дяволито Леонардо.

— Сега пък какво ти е хрумнало? Нали ти самият настояваше за това през цялото време и дори аз в края на краищата осъзнах, че не

бива тази история да се оставя току-така. Проблемът е обаче, че градската стража не оказва никакво съдействие!

— Знам обаче някой, който би взел необходимите мерки.

— Така ли? И кой е той?

— Гилдията на художниците! — и Леонардо разказа за посещението в ателието на маестро Франческо Бартолини, някогашния учител на маестро Паоло от Пиза. — Отначало подозирах самия Бартолини, но в хода на разговора ни с него започнах да си мисля друго. Както и да е — той ми обясни, че гилдията на художниците би изключила всеки, който извърши подобна кражба. А щом някой вече не е в гилдията, той няма право да продава картини или да си изкарва хляба в гилдията.

— Познавам главния майстор на гилдията на художниците — досети се господин Пиеро. — Той се казва Балдаци. Има търговски връзки с дома на Медичите. Един от договорите, които трябваше да подготвя, беше за своевременната доставка на един портрет за именния ден на Лучия де Медичи. Това е една от братовчедките на уважаемия управител на града Козимо.

— Тогава ще трябва да говорим с този Балдаци! — вдигна рамене Леонардо. — А ако искаме да поставим капан на крадеца, тогава ще ни е необходима помощта на някого, на когото Паоло има доверие.

— Кого имаш предвид?

— Маестро Бартолини. Той все още мисли Паоло за невинен, но аз имам усещането, че бихме могли да го убедим да ни помогне...

И Леонардо им разказа плана си. До късно през нощта той се опитваше да убеди Карло и баща си, че това е единствената възможност да разобличат крадеца. Накрая заспа от изтощение на сламения си чувал.

На следващата сутрин го събудиха слънчевите лъчи, които нахлуваха през прозореца на покрива. Не оставаше много време за закуска, защото господин Пиеро беше взел решение да посети заедно с двете момчета главния майстор на гилдията в къщата му в стария римски квартал.

Господин Пиеро настоя поне при това посещение Леонардо да obuе обувки. Колкото и да бяха неудобни обувките за дете, свикнало да

се скита босо навън, той смяташе, че не прави добро впечатление да влезеш бос в дома на главния майстор Балдачи.

Балдачи си спомни, че са се срещали веднъж или два пъти в двореца на Медичите.

— Многоуважаемият Козимо има големи надежди за вас, господин Пиеро д'Антонио! — рече Балдачи. — И ако в бъдеще самият аз се нуждая от услугите на добър нотариус, то не се изненадвайте, ако се обърна към вас!

— С най-голямо удоволствие ще направя каквото мога за вас — отвърна също тъй тържествено господин Пиеро.

След това той премина към същинската причина за визитата. Разказа за обира в дома му и подозрението срещу маестро Паоло. Тук той остави Леонардо да продължи. Леонардо носеше палитрата, за да подкрепи твърденията си. Мазките вече бяха напълно изсъхнали, но разликата между оригиналното винсентово синьо и онова, което беше забъркал маестро Паоло, ставаше все по-очевидна. Леонардо забеляза, че бръчките по челото на Балдачи стават все по-дълбоки.

Накрая главният майстор на флорентинската гилдия на художниците рече:

— Конкуренцията между отделните ателиета е голяма, но не може всичко да бъде позволено. И за да се спазват определени правила, съществува гилдията, в която са организирани всички майстори и където всеки от тях има място и глас.

— Без да познавам в подробности вашите правила, не мога да си представя, че нападението над нотариус и кражбата на завещание могат да бъдат одобрени от гилдията — поклати глава господин Пиеро.

— В никакъв случай! — увери го Балдачи. — Който постъпи по този начин, бива изключен от нашите редове. Разбира се, затова са необходими ясни доказателства, а не само обвинения.

— Маестро Бартолини би могъл да ни помогне да съберем доказателствата — намеси се Леонардо.

Балдачи го изгледа замислено.

— Така ли?

— Имам план. Ако успеете да убедите маестро Бартолини да съдейства, той сигурно ще се съгласи.

— Ами виж сега...

— Нали сега най-важното е да установим истината? — попита Леонардо.

Балдачи кимна.

— Да, ти си прав, това сега е най-важно.

Главният майстор на гилдията на художниците, Леонардо, Карло и господин Пиеро влязоха заедно в ателието на маестро Бартолини. Първо той отказа да участва в опит да се постави капан на негов бивш ученик, защото просто не можеше да повярва, че е сторил такова нещо. Но в края на краищата се остави да бъде убеден да съдейства.

— Ако подозрението срещу Паоло се потвърди, той няма повече място в нашата гилдия — призна той. — Е, разкажете ми в какво се състои вашият план.

Четвърт час по-късно той изпрати един от своите ученици да предаде на маестро Паоло съобщение. В бележката пишеше, че Бартолини е решил все пак да продаде запасите си от винсентово синьо на Паоло. Той трябваше колкото се може по-бързо да дойде в работилницата. Върху пергаментовия лист, който чиракът предаде на Паоло, беше написано освен това следното:

„Знам от много сигурно място, че притежаваш рецептата на Винсенте! Тя обаче няма стойност за теб, защото в нея умишлено е допусната грешка! В противен случай боята, която си направил, щеше да има същия блясък, който е характерен за винсентовото синьо! Знам под какво напрежение си заради поръчката за вила Даренцио, затова съм готов да ти помогна и да ти предоставя всичките си запаси от винсентово синьо срещу онзи лист хартия, на който е записана грешната рецепта.“

Час и половина по-късно Паоло влезе в ателието на маестро Бартолини. Той беше изпратил чираците си по задачи, за да няма други свидетели на срама на Паоло. Главният майстор на гилдията Балдачи заедно с господин Пиеро, Леонардо и Карло чакаха в едно съседно помещение с леко отворена врата, за да се чува добре какво се случва в ателието.

— Ето ме — рече Паоло. — Но защо днес тук е празно? Къде са учениците Ви, маестро?

— Изпратих ги навън, пък и без това не бива да чуват онова, което имаме да си кажем ние двамата с теб. Носиш ли рецептата?

Паоло извади изпод наметалото си сгънат лист хартия.

— Дай ми го! — настоя Бартолини. — Ти вероятно си приготвил препис, така че не губиш нищо. Пък и независимо от това, досега не си успял да постигнеш винсентовото синьо с тази рецепта!

— Тогава какво ще правите с нея, щом тя няма никаква стойност? — попита Паоло.

— Това едва ли има значение за теб. За теб е важно само да получиш достатъчно синя боя, за да можеш да изпълниш поръчката за вила Даренцио.

Паоло подаде документа на Бартолини. Той го разгърна и прочете текста на рецептата.

— Когато вчера те попитах дали имаш нещо общо с тази история, ти отрече — рече тихо Бартолини. — И да си призная честно, не съм очаквал такова коварство от теб.

— Коварство ли? — изсмя се дрезгаво Паоло. — Та нима имах избор? Вие изкупувате от Винсенте по-голямата част от неговата синя боя. Тогава какво остава за мен? Как бих могъл иначе да изпълня поръчката за вила Даренцио? Затова, моля, не говорете за коварство... Нямах друг избор — както и в този момент! Докато бях във Винчи, случайно научих за завещанието. Прозвуча ми като спасителен изход! Но както казахте вече — рецептата е грешна. Така че не си правете илюзии! Няма да успеете да получите с нейна помощ винсентовото синьо.

— Остави това на мен, Паоло.

Вратата към съседното помещение се отвори със скърцане. Влезе главният майстор Балдачи, следван от Леонардо, Карло и господин Пиеро. Паоло се стресна.

— Човек винаги има избор — рече Балдачи. — Чух всичко!

Паоло изтича към вратата на ателието.

— Спрете! — извика Балдачи. — Не е необходимо да бягате, защото никой не си мисли да ви залавя заради престъплението ви.

— Така ли? — обърна се Паоло.

— Аз обаче не мога да си представя, че гилдията ще ви търпи в своите редове, след като разкажа пред останалите членове онова, което току-що чух! Така че не си правете планове да бъдете художник във Флоренция. Никой няма да ви даде поръчка, а и стенописите във вила Даренцио ще бъдат завършени от друг!

Паоло пребледня.

— Не можете да направите това, маестро Балдачи!

— О, аз дори съм длъжен да го сторя — възрази тъжно Балдачи.

— Няма да се оставя на заговора ви! — извика Паоло.

Той се втурна към вратата побеснял от гняв, отвори я със замах и изтича навън.

— Нека върви — махна с ръка Балдачи. — Все едно, той няма никаква власт върху решението на гилдията! — Той пристъпи към маестро Бартолини, взе рецептата и я предаде на Леонардо. — Благодарение на твоята съобразителност успяхме да разобличим Паоло!

— Аз ви благодаря за съдействието! — рече Леонардо.

— Остава обаче да направим едно нещо! — добави Балдачи. — Трябва ни свещ...

Маестро Бартолини донесе свещ и я запали. Леонардо постави рецептата над пламъка и нагря листа на няколко места. Без никакъв резултат. Никъде не се появи допълнителният ред. Леонардо плувна в пот от притеснение. Той в никакъв случай не искаше да бъде обвинен, че е лъжец, а беше все пак единственият, който чу думите на чудака Винсенте. Забеляза, че по листа вече се появяват черни петна. И тогава започна да му просветва! Паоло вероятно беше се досетил, че част от текста е написана с невидимо мастило. Затова вече беше нагрял листа и не беше открил нищо. Пропускам нещо, мислеше си трескаво Леонардо.

Реши да провери краищата на листа и приближи към пламъка левия ръб. Винсенте очевидно не бе искал да улесни някой непосветен да си присвои тайната на неговата рецепта. В самия край на листа се появиха няколко букви, а след малко и целия ред, в който бе описано точно как да се добави лимоновият сок.

— Ето, нали ви казах! — провикна се Леонардо триумфално.

Но когато маестро Бартолини поиска да погледне през рамото му, главният майстор на гилдията Балдачи го спря.

— Онова, което е написано там, е предназначено само за очите на маестро Винсенте и на неговия наследник Леонардо!

— Разбира се! — съгласи се Бартолини.

Леонардо, Карло и господин Пиеро останаха във Флоренция още един ден. Гилдията на майсторите пое разходите за допълнителната нощувка при Алберто, защото те тримата трябваше да дадат показания пред събранието на гилдията. Присъдата беше произнесена бързо. Паоло от Пиза беше изключен от гилдията на художниците и от този момент губеше право да работи като художник във Флоренция. Паоло изобщо не се появи на заседанието, защото вече знаеше как ще свърши то. По-късно научиха, че е напуснал града — може би от страх от допълнително обвинение от гражданския съд. В края на краищата беше извършил кражба и беше нападнал нотариус.

Още един ден по-късно господин Пиеро и двете момчета потеглиха към Винчи.

— Маестро Винсенте ще се зарадва много — рече Карло.

— О, да, сигурно — отвърна Леонардо.

Двамата седяха на гърба на кобилата Марчела. Карло вече беше забелязал, че в мислите си Леонардо е някъде много далеч. Той почти не беше проговорил, откакто потеглиха от Флоренция.

— Тате, откъде да взема дървени дъски? — попита момчето внезапно. — Стари дървени сандъци биха свършили работа... Освен това ми трябва трион...

— И защо ти е всичко това? — попита господин Пиеро.

— За моята машина за въртене на печеното! Но какво говоря! За три машини за въртене на печено! Една за дядо, една за мама и една за маестро Винсенте. Мисля, че на тебе не ти е нужна, защото ти и без това никога не би пекъл нещо на камината си, а предпочиташ да отидеш в гостилницата или при дядо.

И тогава Леонардо им обясни как си представя машината за печене.

— Тя ще прилича на колело на малка вятърна мелница. Но това колело ще се движи от топлината, която се издига от огъня...

Карло завъртя очи. Той отдавна беше престанал да слуша. Господин Пиеро се подсмихна под мустак. Той напълно разбираше

отегчената физиономия на Карло. Сигурно беше, че Леонардо ще млъкне, едва след като обясни всяка подробност от плана си.

— Ще видите — някой ден всички хора в Италия ще имат такива машини за въртене на печено! — заяви убедено Леонардо.

Издание:

Алфред Бекер. Тайната на алхимика

Немска. Първо издание

ИК „Фют“, София, 2012

Редактор: Албена Раленкова

ISBN: 978-954-625-782-6

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.